

EKONOMISK ANALYS

Sveriges konkurrenskraft 2025

Teknikföretagen

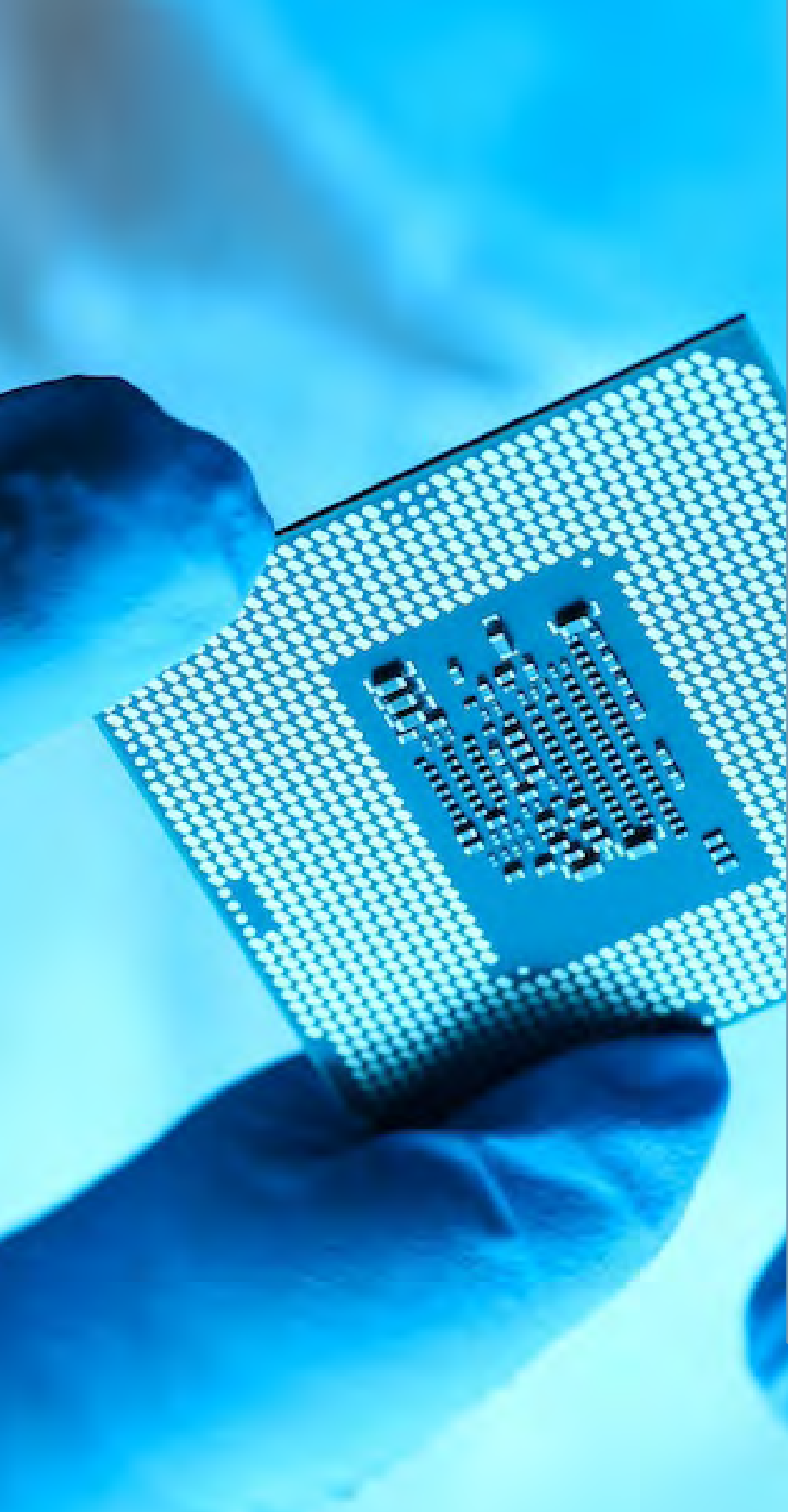
Konkurrenskraft för tillväxt och välstånd

Konkurrenskraft är avgörande för både enskilda företag och Sverige som helhet. För det enskilda företaget handlar konkurrenskraft om förmågan att erbjuda produkter och/eller tjänster som är attraktiva på marknaden, samtidigt som lönsamhet kan upprätthållas. Därmed kan företaget överleva och växa. Ett gynnsamt samhällsekonomiskt klimat och god konkurrenskraft i ett land ger dess företag bättre förutsättningar. Ett konkurrenskraftigt näringsliv leder i sin tur till tillväxt och ökat välstånd för landet och dess invånare. Att regelbundet följa upp konkurrenskraftens utveckling i Sverige blir därför viktigt.

Innehållsförteckning

1	Inledning och rapportens viktigaste slutsatser	4
2	Sveriges ställning i världsekonomin	9
2.1	Sveriges andel av global BNP	9
2.2	Sveriges BNP per capita – en internationell jämförelse.....	10
2.3	Svensk tillverkningsindustri: Utveckling och global position	12
	Fördjupning: Konkurrenssituation- så svarar företagen själva	13
2.4	Sveriges exportutveckling.....	17
2.5	Sveriges exportmarknadsandelar.....	19
	Fördjupning: Ökad konkurrens från Kina.....	21
3	Arbetade timmar och produktivitet	26
3.1	Lägre genomsnittlig årsarbetstid men hög sysselsättning Sverige ...	26
	Lagstadgad arbetstidsförkortning försämrar svensk konkurrenskraft.....	26
3.2	Produktiviteten är avgörande för konkurrenskraften	28
	Produktiviteten inom offentlig sektor och svensk konkurrenskraft	28
4	Arbetskraftskostnader och enhetsarbetskostnader	34
4.1	Arbetskraftskostnaderna i nivå.....	34
	Lönekostnader i andra konkurrentländer	36
4.2	Arbetskraftskostnadernas utveckling	38
4.3	Enhetsarbetskostnader	42
5	Fördjupning: Möjligheter och risker kopplade till AI	49
	Bilaga 1: Dekomponering av relativa enhetsarbetskostnader	54
	Tabellbilaga.....	55
	Diagrambilaga.....	56

1. Inledning och rapportens viktigaste slutsatser

1 Inledning och rapportens viktigaste slutsatser

Den globala ekonomin präglas nu av en ovanligt hög grad av osäkerhet och oförutsägbarhet. De geopolitiska spänningarna är stora och handelspolitiska åtgärder såsom höjda tullar och andra handelshinder blir allt vanligare. Den regelbaserade världsordningen – där internationella lagar, avtal och gemensamma spelregler styr relationerna mellan länder – utmanas från många olika håll. Detta förändrar förutsättningarna för ett litet handelsberoende land som Sverige. Den försämrade säkerhetspolitiska situationen som inleddes med Rysslands invasion av Ukraina har samtidigt lett till ökat fokus på försvar och beredskap. Sverige kommer lägga alltmer resurser på att rusta upp och därefter underhålla försvarsförmågan, vilket innebär en utmaning för de offentliga finanserna. För att kunna möta en osäker omvärld och säkerställa en god tillväxt i ekonomin är Sveriges konkurrenskraft central. I denna rapport följer vi upp konkurrenskraftens utveckling i Sverige.

Konkurrenskraftens förutsättningar

Sverige är ett litet handelsberoende land som historiskt gynnats av globalisering och ökad frihandel. Den totala exporten motsvarade drygt hälften av svensk BNP 2025, samtidigt som en relativt hög andel av den består av importerade insatsvaror. Samtidigt är Sverige en del av EU:s inre marknad, vilket har stora fördelar men också innebär att det finns faktorer som driver upp kostnaderna för produktion jämfört med länder utanför unionen. Som exempel kan nämnas EU:s högre regelbörda och energikostnader jämfört med konkurrerande marknader, samt kostnadsökningar kopplade till högre klimatambitioner. Detta är grundläggande konkurrensförutsättningar.

Handelshinder, som till exempel tullar, höjer priserna på både export och import. Utvecklingen under de senaste åren, som kulminerade med kraftigt höjda importtullar i USA och efterföljande motåtgärder, påverkar våra företags kostnader och konkurrenskraft. Hur betydande effekterna blir är dock svårt att veta – marknadens aktörer och handel har ofta en förmåga att hitta andra vägar när förhållanden ändras. Till exempel har incitamenten för länder att etablera nya handels- och handelsavtal ökat i detta läge. Några av de handels- och handelsavtal som förhandlats fram eller uppdaterats är mellan EU och MERCOSUR¹, Mexiko, Indien, Indonesien och Australien.

Efter ett 2025 präglat av handelsosäkerhet har osäkerheten och utmaningarna fortsatt 2026. Den 28 februari inledde USA och Israel gemensamma attacker mot Iran. Den alltmer utdragna konflikten – i vilken även andra länder i regionen dragits in – har ytterligare ökat de geopolitiska spänningarna och dämpat utsikterna för global tillväxt. Konflikten har inneburit stora störningar av trafiken genom Hormuzsundet, där vanligtvis cirka 20 procent av all olja och naturgas i världen transporteras. Detta har lett till kraftiga ökning av frakt- och energipriser. Riskerna finns att en utdragen konflikt leder till stora

¹ Avtalet med MERCOSUR tillämpas provisoriskt fr.o.m. den 1 maj och samtliga avtal ska ratificeras innan de träder i kraft. I flera av avtalen mellan EU och andra parter är det också en successiv utfasning av tullarna som sker över en längre tid.

konsekvenser för leveranskedjor, inflation och tillväxt. En nackdel för många europeiska länder är ett fortsatt jämförelsevis stort beroende av importerade fossila bränslen. I nuläget är det svårt att bedöma konsekvenserna för europeisk och svensk konkurrenskraft, då det beror på hur konflikten utvecklas och hur den påverkar andra länder.

Växelkursens utveckling har stor inverkan på Sveriges konkurrenskraft. En försvagning av den svenska valutan gynnar många svenska exportföretag då deras varor och tjänster relativt sett blir billigare jämfört med konkurrenter från andra länder.² Från att ha trendmässigt tappat i värde mot många andra valutor i över 10 år så stärktes den svenska kronan tydligt under 2025 (se diagram 1, diagrambilaga). Sedan krigsutbrottet i Mellanöstern har vi sett en försvagning, men sammantaget har kronan stärkts med drygt 7 procent sedan början på 2025, i synnerhet mot dollarn. Utvecklingen det senaste året påminner oss om att kronans växelkurs mot utländska valutor kan förändras snabbt och mycket. Den innebär också att företagens möjligheter att erbjuda konkurrenskraftiga priser på internationella marknader är tydligt försämrade jämfört med under åren 2023 och 2024.

Rapportens disposition

Begreppet konkurrenskraft är mångfacetterat och kan mätas på flera olika sätt. Det kan vara mått som väger samman flera olika faktorer, eller enskilda indikatorer kring produktionskostnader såsom arbetskraftskostnader och produktivitet.

Ett av de mest övergripande måtten som används för att jämföra ekonomisk prestation är BNP-andelar och BNP per capita, för vilka utvecklingen analyseras i [avsnitt 2](#). Särskilt fokus läggs på hur den konkurrensutsatta tillverkningsindustrin har presterat. En fördjupning visar också hur företag inom tillverkningsindustrin själva bedömer sin konkurrensposition på olika marknader. En annan ofta använd indikator på hur väl Sverige står sig i den internationella konkurrensen är exporttillväxt och exportmarknadsandelar, som behandlas i samma avsnitt.

BNP per capita består av komponenterna arbetade timmar per capita och produktivitet per arbetad timme. Båda dessa komponenter analyseras separat i [avsnitt 3](#). I detta avsnitt finns också två kortare fördjupningar om arbetstidsförkortning respektive produktivitet i offentlig sektor. En viktig aspekt för konkurrenskraften ur ett företagsperspektiv är hur svenska företags kostnader för arbetskraft utvecklas jämfört med i andra länder. Ett centralt begrepp, där arbetskraftskostnad och produktivitet ställs i relation till varandra, är enhetsarbetskostnader (unit labor cost, ULC, på engelska) vilket fångar arbetskraftskostnaden att producera en given mängd varor eller tjänster. Både arbetskraftskostnader och enhetsarbetskostnader beskrivs i [avsnitt 4](#), som också har en kortare utblick på lönekostnader i länder utanför EU och USA. I de flesta delar av rapporten särredovisas tillverkningsindustrin. Rapporten

² Naturligtvis finns det också många svenska företag som importerar mer än de exporterar och vars kostnader stiger vid en kronförsvagning.

innehåller avslutningsvis en längre [fördjupning](#) kring möjligheter och risker kopplade till AI.

Vilka länder jämför vi med?

I denna rapport jämförs Sverige framför allt med euroområdet (EMU), EU och USA. Länderna i EU/EMU är av största vikt för Sverige och Teknikföretagen då knappt tre fjärdedelar av svensk varuexport och omkring 60 procent av tjänsteexporten går till andra europeiska länder. Ofta producerar Sverige och andra länder i Europa likartade varor och konkurrerar på samma marknader. USA är världsledande inom många områden och jämförelser är därmed relevanta i sammanhanget.

Globaliseringen har samtidigt medfört en växande konkurrens från andra delar av världen. Länder som Kina och Indien spelar en allt större roll på många marknader. Tillförlitlig och jämförbar statistik för dessa länder om exempelvis arbetskraftskostnader är dock ofta inte tillgänglig. I avsnittet om BNP och industrins förädlingsvärde, där tillgången till statistik är bättre, görs en jämförelse även med länder utanför EU och USA.

Sammanfattning och vägar framåt

Sveriges andel av global BNP har minskat över tid, medan länder som Kina och Indien markant ökat sina andelar. Svensk BNP per capita är dock fortsatt mycket hög i ett internationellt perspektiv och den negativa utvecklingen för andelar delas med de flesta avancerade ekonomier. Jämfört med andra länder i EU och USA har svensk konkurrenskraft ändå varit god under flera år sedan pandemin. Framför allt en svag krona, men också relativt sett måttliga arbetskraftskostnadsökningar jämfört med flera andra länder, har lett till en förhållande gynnsam utveckling av enhetsarbetskostnader i Sverige. Även om produktivitetstillväxten i Sverige har varit svag i ett historiskt perspektiv, har den ändå varit något starkare än EU-snittet. Exportutvecklingen har varit stark och Sverige har tagit exportmarknadsandelar.

Vi ser nu att ett flertal utmaningar tonar upp sig för svensk konkurrenskraft och tillverkningsindustrins egna bedömningar av konkurrenskraften har tydligt försämrats, både på marknader inom och utanför EU. Dessa utmaningar består i:

- 1) Kronförstärkningen har varit tydlig under det senaste året, särskilt mot dollarn, men även mot euron. Svenska varor och tjänster har därmed blivit relativt sett dyrare.
- 2) Konkurrensen från andra delar av världen, framför allt Kina, blir alltmer påtaglig. Kina har under de senaste åren stärkt sin position inom globala värdekedjor. Nu har fokus dessutom skiftat mot mer högteknologisk industri, mot vilken svensk industri är tydligt exponerad och även historiskt haft en stark ställning inom.
- 3) Ökade handelshinder och stor geopolitisk osäkerhet innebär osäkra handelsförutsättningar.

Den tidigare svaga växelkursen höll länge nere svenska arbetskraftskostnader och enhetsarbetskostnader i gemensam valuta. För att upprätthålla svensk konkurrenskraft framöver, utan draghjälp från en svag valutakurs, krävs framför allt produktivitetstillväxt. AI utgör i detta sammanhang en viktig möjlighet, men för att realisera potentialen krävs också mycket av företag och samhällsinstitutioner i form av omfattande investeringar och omställningsförmåga. Den svenska modellen innebär en fördel i denna process, med starka institutioner, tillit och samarbete mellan parterna och starka omställningssystem. Det Sverige inte har råd med i den snabba utveckling som råder är att stå stilla och låta resten av världen springa förbi oss.

För att säkerställa fortsatt konkurrenskraft, tillväxt och välbefinnande måste Sverige fokusera på att producera mer effektivt eller skapa varor och tjänster med högre förädlingsvärde. Detta kräver ett brett fokus inom flera områden. Rätt kompetens, framför allt inom STEM, måste säkras. Det måste dessutom råda goda villkor för företagande och innovation och det behövs stora produktivitetshöjande investeringar i bland annat ny teknik och infrastruktur för el och transporter.

I ett läge med begränsat finanspolitiskt utrymme blir det centralt att prioritera åtgärder som stärker produktivitet och tillväxt. För företagen är det också mycket viktigt med stabila förutsättningar och långsiktiga spelregler, som inte ändras varje ny mandatperiod. Detta gäller inte minst inom områden som skattepolitik, energi och klimat, forskning och kompetensförsörjning. Många områden skulle tjäna på att samhället tar ett mer samlat grepp för att öka långsiktigheten och säkerställa de mest effektiva åtgärderna; exempelvis forskningspolitiken och industripolitiken.³ Slutligen är det viktigt att avvägningen mellan löneökningar och arbetstid görs i ett sammanhang – det är bara genom att analysera dem gemensamt som man kan nå ett samhälls-ekonomiskt välbalanserat resultat. För detta måste parternas autonomi värnas och något annat riskerar slå hårt mot svensk konkurrenskraft och i förlängningen vårt ekonomiska välbefinnande.

³ För en översikt av konkreta reformförslag inom respektive område, se Teknikföretagens Valplattform 2026: <https://www.teknikforetagen.se/val26/>

A photograph of the Swedish flag flying on a tall pole against a sunset sky. The background shows an industrial facility with two tall chimneys and a river winding through a forested area. A large grey diagonal shape is overlaid on the top right of the image.

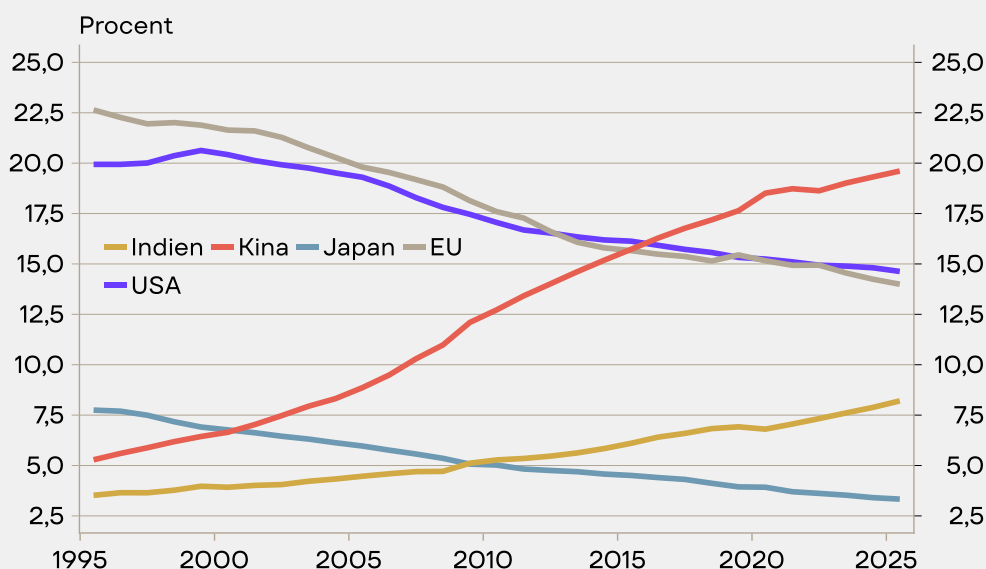
2. Sveriges ställning i världsekonomin

2 Sveriges ställning i världsekonomin

2.1 Sveriges andel av global BNP

Ett av de mest övergripande måtten som används för att jämföra ekonomisk prestation är länders och regioners BNP-andelar. Under 2000-talet har EU:s, USA:s och Japans andelar av global köpkraftsjusterad BNP⁴ trendmässigt minskat, medan exempelvis Kinas, Indiens och många andra utvecklingsländers andelar ökat markant (se diagram 1). Utvecklingen är ganska naturlig då dessa länder börjat från en lägre nivå och är i en "catching-up" fas⁵. Som också kan noteras i diagram 1 så gick Kinas andel av global BNP om USA:s 2016 mätt i köpkraftjusterad BNP. Viktigt att poängtera är dock att USA har fortsatt att vara världens största ekonomi när man använder marknadsväxelkurser för att jämföra BNP-nivåerna.

Diagram 1. Andelar av global köpkraftjusterad BNP

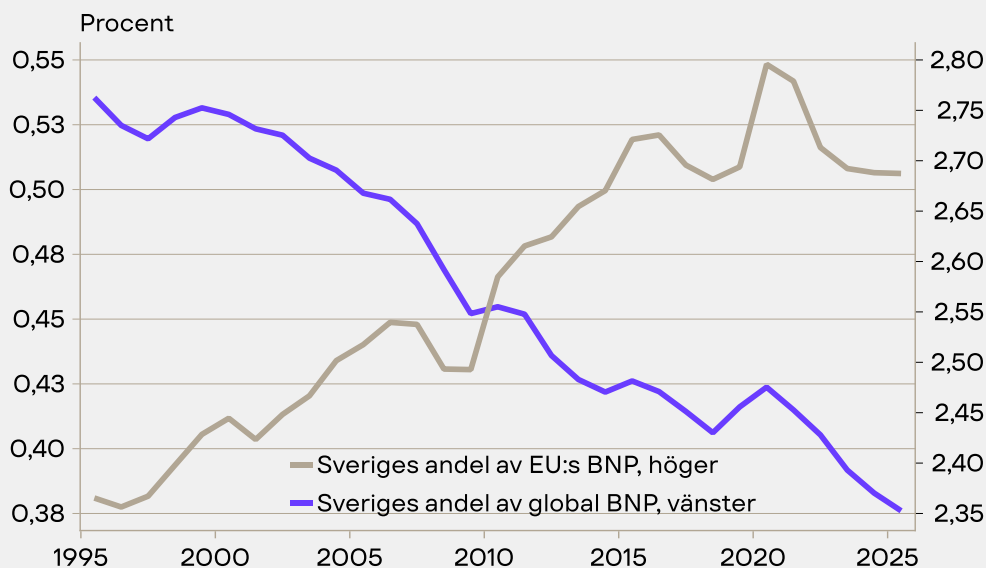
Källa: International Monetary Fund (IMF) och Macrobond

Likt EU har Sveriges andel av världens samlade BNP också trendmässigt minskat; från drygt 0,5 till knappt 0,4 procent under de senaste 30 åren. Samtidigt har Sveriges andel inom EU gått från cirka 2,4 procent till 2,7 procent under samma tidsperiod (se diagram 2). Även Sveriges andel av total BNP i Norden har trendmässigt ökat.

⁴ I denna del jämförs köpkraftsjusterad (PPP) BNP. Detta innebär att BNP justeras för skillnader i prisnivåer mellan länder. Det som är speciellt med prisjusteringen enligt PPP är att konsumtionskorgen är densamma i alla länder, medan prisindex som till exempel KPI utgår från konsumtionskorgarnas sammansättning i varje enskilt land. Att konvertera BNP till gemensam valuta med marknadsväxelkurser ger en bättre bild av landets köpkraft på internationella marknaden och kan vara ett bättre lämpat mått i andra sammanhang.

⁵ Något förenklat kan man beskriva detta som att länderna kan växa snabbare genom att dra nytta av redan existerande kunskap från mer utvecklade länder.

Diagram 2. Sveriges andel av global respektive EU:s BNP

Källa: International Monetary Fund (IMF) och Macrobond

Att Sveriges andel av global BNP minskar behöver inte i sig tolkas som ett tecken på försvagat välstånd. Högre tillväxt i omvärlden kan tvärtom gynna Sverige: rikare länder efterfrågar mer av de varor och tjänster vi exporterar, och ökad produktivitet utomlands ger oss tillgång till billigare importvaror. Samtidigt går det inte att utesluta att det finns underliggande utmaningar – det är därför viktigt att inte stanna vid andelsmättet utan också analysera andra mått som är kopplade till konkurrenskraft och välstånd.

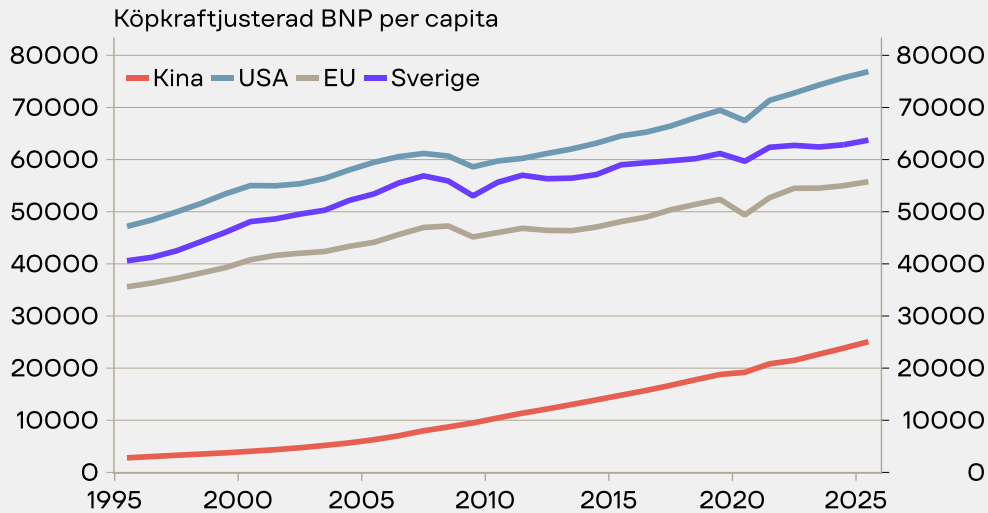
2.2 Sveriges BNP per capita – en internationell jämförelse

Ett annat mått som också ofta används för att jämföra ekonomisk prestation och välstånd mellan olika länder är BNP per capita⁶. God konkurrenskraft för företag leder till ökad tillväxt och ökat välstånd, men högt välstånd kan i sin tur bidra till ökad konkurrenskraft i en positiv spiral. Ett land med högt välstånd har exempelvis goda förutsättningar för stabila institutioner och ett bra utbildningssystem vilket kan bidra till en god kompetensförsörjning.

Sverige har länge haft en lägre nivå av BNP per capita jämfört med USA, avståndet har också ökat de senaste åren (se diagram 3). Däremot ligger Sverige, liksom de övriga nordiska länderna, på en högre nivå än snittet i EU. Även om Kina haft en otrolig tillväxt de senaste 30 åren, då BNP per capita har vuxit med nära 800 procent (se diagram 4), så ligger de fortsatt på en betydligt lägre BNP per capita-nivå jämfört med EU och USA.

⁶ BNP per capita beräknas genom att dividera bruttonationalprodukten (BNP), som är värdet av alla varor och tjänster som produceras i ett land under en viss tidsperiod, med antalet invånare.

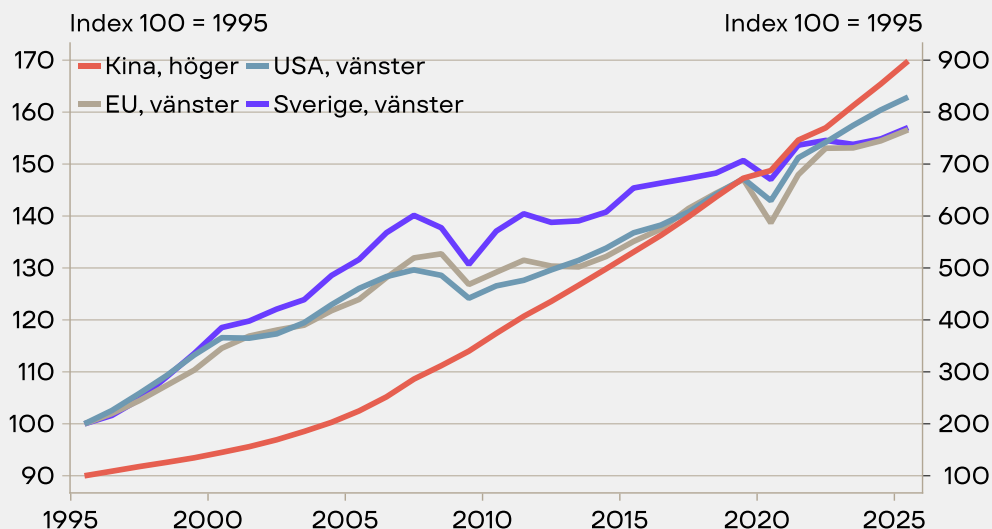
Diagram 3. Köpkraftsjusterad BNP per capita i nivå

Anm.: För Sverige har utfallet för 2025 skrivits fram med PPP justerad BNP per capita från OECD.
Källa: International Monetary Fund (IMF), OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) och Macrobond

Sveriges BNP per capita har utvecklats starkt de senaste 30 åren. Under 1990-talet genomfördes omfattande reformer som stärkte konkurrenskraften och ledde till en stark tillväxt jämfört med många andra länder fram till finanskrisen. Finanskris och skuldcris i Europa hämmade därefter tillväxten fram till 2014. Nedgången i BNP per capita under pandemiåret 2020 var inte lika stor i Sverige som för EU som helhet. Däremot har utvecklingen de senaste åren varit svagare i Sverige jämfört mot EU, som också utvecklats svagt. Det är dock viktigt att komma ihåg att det är betydande skillnader i BNP-nivå mellan EU:s medlemsländer till följd av vitt skilda utgångspunkter när det gäller geografiska faktorer, historia, utbildningsnivå och näringslivsstruktur. Det här gör att det finns en viss "catching-up" effekt även inom EU där medlemsstater med en lägre BNP per capita nivå haft en högre tillväxt. Tillväxten i USA har varit betydligt starkare efter pandemin vilket gjort att avståndet till EU och Sverige har ökat.

Diagram 4. Utveckling av köpkraftsjusterad BNP per capita, index

Anm.: Notera att Kina har en annan skala jämfört med resterande länder.

Källa: International Monetary Fund (IMF), OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) och Macrobond

2.3 Svensk tillverkningsindustri: Utveckling och global position

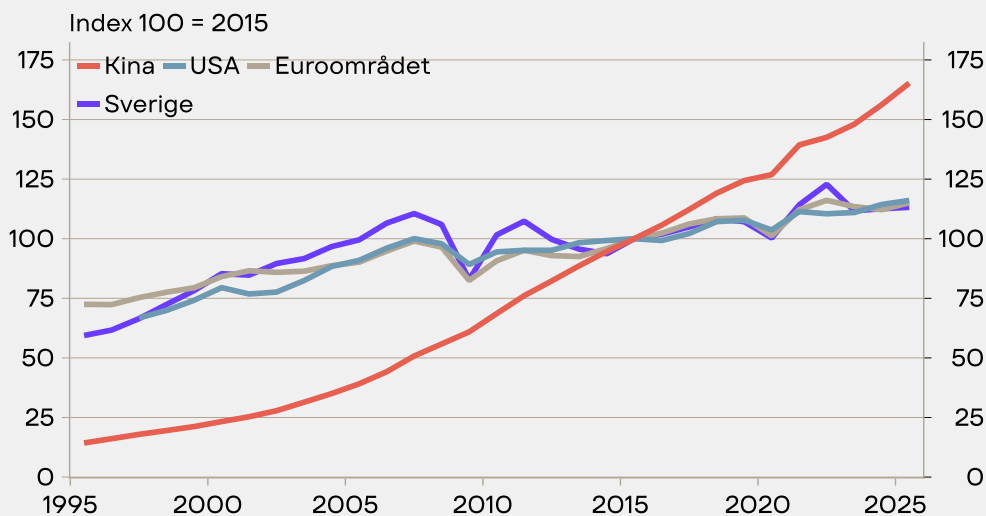
Svensk tillverkningsindustri är en av näringslivets mest konkurrensutsatta branscher då många företag verkar på en global marknad. Tillverkningsindustrin utgör fortsatt en mycket viktig del av svensk ekonomi även om tjänstesektorn har vuxit i betydelse. Förädlingsvärdet som uppstår som ett resultat av efterfrågan på tillverkningsindustrins produkter uppgår till 20 procent av det totala förädlingsvärdet i Sverige. Dessutom sysselsätter tillverkningsindustrin drygt 830 000 personer, om hänsyn tas till effekter på underleverantörer.⁷

Förädlingsvärdet i svensk tillverkningsindustri hade en stark utveckling från slutet av 1990-talet fram till finanskrisen 2008–2009 jämfört med både euroområdet och USA (se diagram 5). Förädlingsvärdet föll sedan markant under krisen, mer än i många andra länder, men återhämtade sig därefter jämförelsevis snabbt. Därefter drabbades svensk industri hårt av minskad efterfrågan under skuldskrisen i Europa. Under pandemin sjönk förädlingsvärdet i industrin i de flesta länder inklusive Sverige men återhämtningen efter var stark. De senaste två åren har utvecklingen i svensk tillverkningsindustri varit relativt svag – likt i ekonomin sammantaget.

De senaste 20 åren har kinesisk tillverkningsindustri haft en stark resa. Förädlingsvärdet i kinesisk tillverkningsindustri har vuxit med hela 322 procent. Under samma period har utvecklingen i euroområdet och USA varit 28 procent vardera.

⁷ Se mer i vår rapport [Teknikindustrin - ryggraden i svensk ekonomi](#)

Diagram 5. Utveckling av förädlingsvärde tillverkningsindustrin

Anm.: Nationella valutor fasta priser

Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA), China National Bureau of Statistics (NBS) och Macrobond

Fördjupning: Konkurrenssituation- så svarar företagen själva

Ett ytterligare sätt att belysa svensk konkurrenskraft är att mäta hur företagen själva bedömer sin konkurrensposition på olika marknader. Självpupplevda mått kan fånga förändringar i konkurrenssituationen tidigt, eftersom de speglar företagets samlade bedömning av bland annat kostnadsutveckling (växelkurs ingår här), produktivitet och innovation. Samtidigt färgas den självupplevda bedömningen troligen även av det allmänna ekonomiska läget, såsom konjunktur, orderläge och osäkerhet i omvärlden. En nedgång i indikatorn behöver därmed inte nödvändigtvis innebära en försämring av den underliggande konkurrenskraften, utan kan också spegla kortsiktiga förändringar i efterfrågan och marknadsförutsättningar. Samtidigt kan utvecklingen i vissa nyckelbranscher få stort genomslag för länder som helhet. Dessa mått bör därför tolkas som ett komplement till andra mer objektiva mått på konkurrenskraft som redovisas i denna rapport.

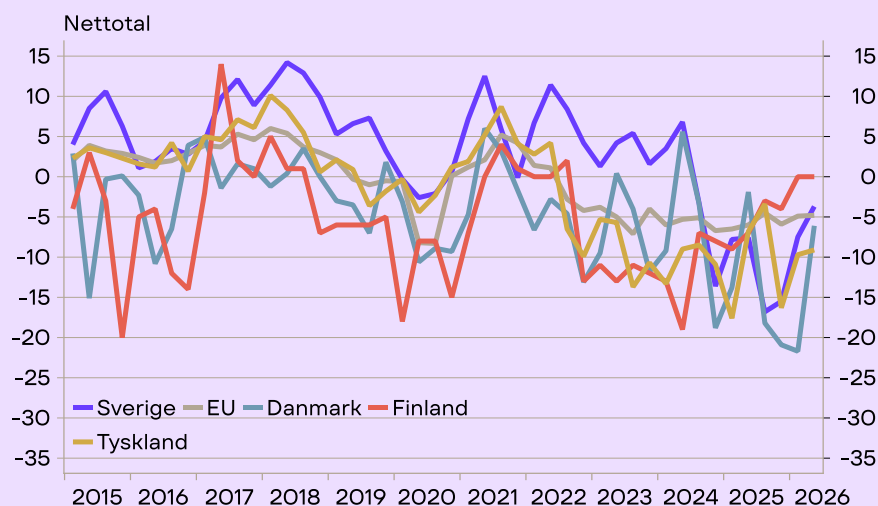
EU-kommissionen publicerar en indikator som mäter industriföretags bedömning av hur deras konkurrensposition inom EU och utanför EU har utvecklats. Indikatorn redovisas som ett balansmått, det vill säga skillnaden mellan andelen företag som uppger att konkurrenspositionen förbättrats och andelen som uppger att den försämrats under de senaste tre månaderna.⁸ Det är alltså inte ett mått på nivån av konkurrenskraft, utan förändringen. Indikatorn bygger på harmoniserade företagsenkäter inom EU och gör det därför möjligt att jämföra utvecklingen mellan länder. För Sveriges del baseras indikatorn på Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer.⁹

⁸ Ett värde större än 0 innebär att fler företag upplever förbättrad konkurrens än försämrad. Ett värde mindre än 0 innebär att fler företag upplever försämrad konkurrens än förbättrad och 0 innebär oförändrad konkurrenssituation.

⁹ Konjunkturinstitutet och Kommissionen har olika metod för säsongsrensning, där kommissionen bedömt att dessa serier inte har säsong. Därför skiljer sig serierna för Sverige åt.

Svenska företag har under det senaste decenniet i högre utsträckning än företag i många andra EU-länder uppgett att deras konkurrensposition har förbättrats, både på marknader inom och utanför EU. Detta kan till stor del förklaras av en gynnsam utveckling av både enhetsarbetskostnaderna och den allmänna globala efterfrågan, inte minst under återhämtningen efter pandemin. Produktivitetens utvecklingen inom industrin i Sverige har varit relativt god, och under senare år har en svag krona spelat en viktig roll.

Diagram 6. Konkurrenssituation inom EU, tillverkningsindustrin

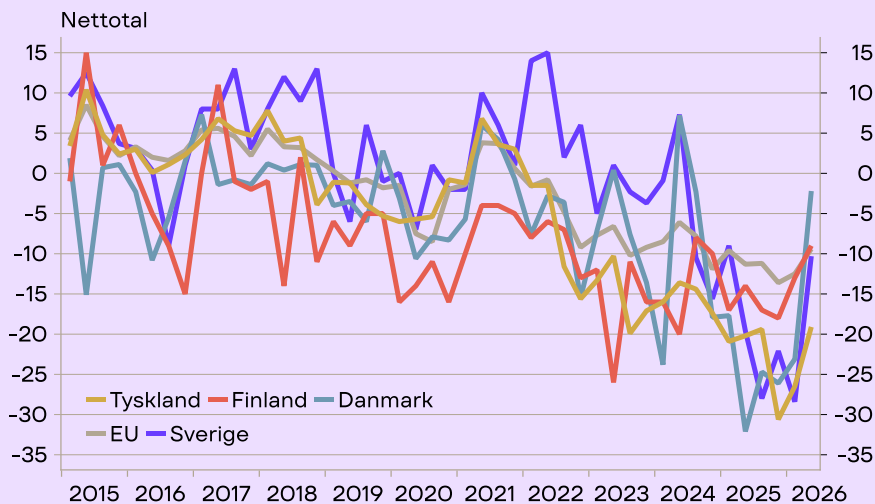
Källa: European Commission (DG ECFIN) och Macrobond

I Sverige upplevde fler företag en förbättrad konkurrensposition både inom och utanför EU även under 2022 och 2023, till skillnad från i Tyskland och våra nordiska grannländer. Därefter har sentimentet tydligt försämrats i många länder, framför allt på marknader utanför EU. Detta speglar troligen en ökad konkurrens från andra delar av världen såsom Kina, svag produktivitetens utveckling i Europa, men troligen även en svagare global konjunktur och ökad osäkerhet. Det är tyvärr svårt att veta hur stor del av nedgången som beror på konjunktur och osäkerhet respektive strukturella faktorer. Ett intressant undantag är Finland som flyttat fram sina positioner inom EU.

Nedgången i konkurrenskraftsindikatorerna påbörjades senare i Sverige, men har därefter varit mer påtaglig. Den senaste tidens förstärkning av kronan har dämpat den tidigare konkurrensfördel som en svag valuta inneburit. Samtidigt har produktivitetstillväxten i Sverige varit något svagare än i USA under de senaste åren, och i vissa fall även lägre än i andra EU-länder. Detta kan ha bidragit till att svenska företag i högre grad upplever en försämrad konkurrensposition. Många företag i Sverige har påtalat en ökad konkurrens från Kina, inte minst till följd av en aktiv industripolitik som fokuserar på segment där Sverige är starka (se [för djupning om ökad konkurrens från Kina](#)). Svensk industri, som är starkt exportberoende och i hög grad inriktad mot investeringsvaror, är särskilt känslig för förändringar i den globala efterfrågan. Svag utveckling i viktiga handelspartners, såsom fallet varit i Tyskland, kan därmed få ett tydligt genomslag i företagets orderläge och förväntningar. Detta påverkar troligen också sentimentet, men som tidigare nämnts är det svårt att separera orsakerna.

Andra kvartalet 2026 syns en fortsatt försämring i konkurrenssituationen både utanför och inom EU, men förändringstakten har bromsat in jämfört med tidigare.

Diagram 7. Konkurrenssituation utanför EU, tillverkningsindustrin

Källa: European Commission (DG ECFIN) och Macrobond

Teknikindustrins självupplevda konkurrenssituation¹⁰

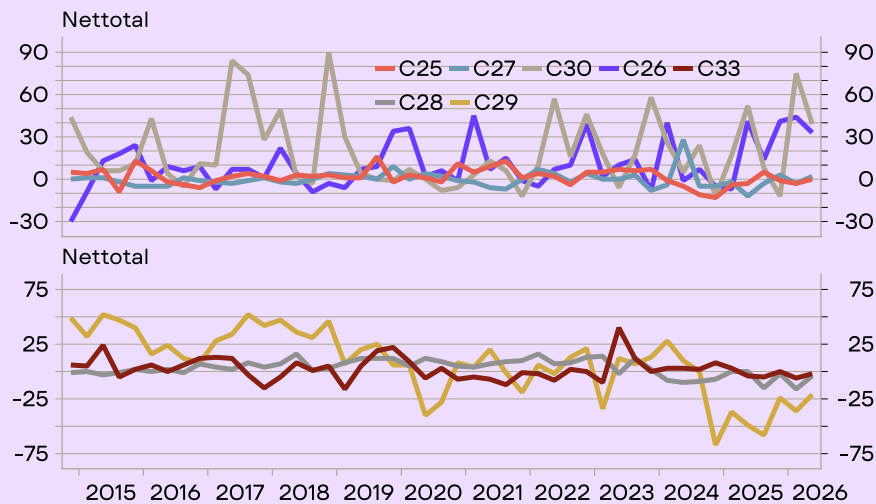
Teknikindustrins företag är i hög grad exportberoende och många verkar på internationella marknader med hård konkurrens. Teknikindustrin består av delbranscher med olika marknader, kostnadsstrukturer och konjunkturkänslighet, vilket innebär att den bedömda konkurrenssituationen kan utvecklas olika i olika branscher. Generellt kännetecknas utvecklingen i teknikindustrin av en relativt hög volatilitet, där vissa branscher uppvisar större svängningar än andra. Särskilt tydligt är detta inom exempelvis elektronikindustrin (C26) och övriga transportmedel (C30), vilket delvis kan vara kopplat till att vissa stora företag påverkar indikatorn mycket, men sannolikt också till ett starkt beroende av det globala investeringsläget och därmed en hög konjunkturkänslighet. Samtidigt finns det delbranscher där konkurrenssituationen varit mer stabil. En möjlig förklaring är att dessa företag är mer diversifierade (på flera marknader eller kundsegment) och integrerade i flera olika värdekedjor. Detta bidrar till en jämnare efterfrågeutveckling och ett mer stabilt kapacitetsutnyttjande, vilket minskar behovet av att snabbt anpassa produktion och priser.

Under de senaste åren har en gemensam tendens varit att konkurrenssituationen försvagats i flera delbranscher på marknader utanför EU. Inom EU har utvecklingen varit bättre. Mekanismerna skiljer sig troligen inte från näringslivet i stort, utan handlar om kronans förstärkning, konkurrens från andra delar av världen och konjunkturutveckling. För vissa företag är det stor skillnad mellan konkurrenssituationen utanför och inom EU. Detta gäller framför allt elektronikvaror (C26). Även om indikatorn är volatil för övriga transportmedel (C30) är den generellt tydligt mest positiv.

¹⁰ För en lista över SNI-koder, se tabell 2 i [tabellbilaga](#)

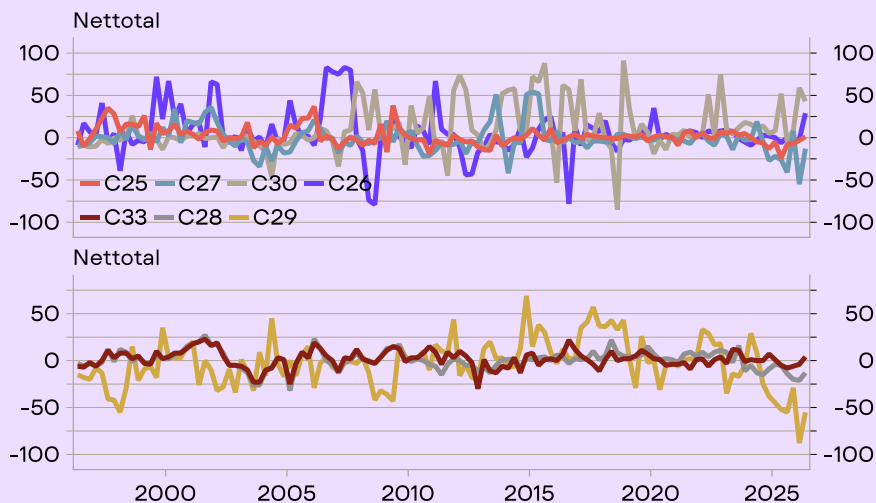
Motorfordonsindustrin (C29) påverkas troligen i högre grad av mer strukturella förändringar. Omställningen mot elektrifiering, förändringar i globala leverantörskedjor och en tilltagande internationell konkurrens, framför allt från Kina, påverkar konkurrenssituationen på ett mer varaktigt sätt. I denna del av industrin har konkurrenspositionen enligt företagen försämrats tydligt, särskilt på marknader utanför EU.

Diagram 8. Konkurrenssituation inom EU för teknikindustrins delbranscher

Källa: Konjunkturinstitutet och Macrobond

Diagram 9. Konkurrenssituation utanför EU för teknikindustrins delbranscher

Källa: Swedish National Institute of Economic Research (Konjunkturinstitutet, NIER) och Macrobond

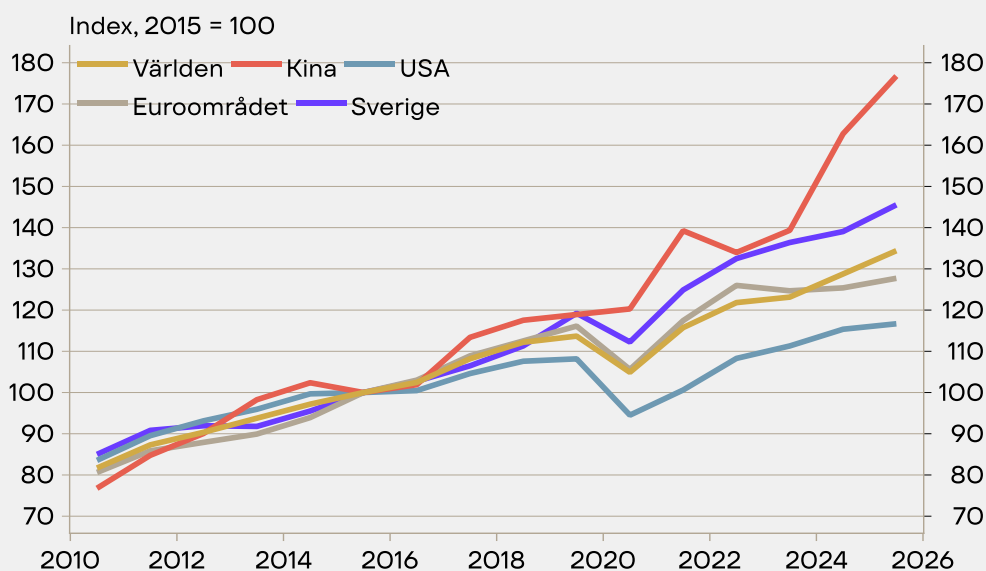
Sammantaget är skillnaderna mellan delbranscherna betydande, vilket är förväntat givet att de konkurrerar på olika geografiska marknader och produktmarknader och påverkas olika av globala trender. Under de senaste åren har dock en gemensam tendens varit att konkurrenssituationen försvagats i flera delbranscher, särskilt på marknader utanför EU. Detta understryker vikten av att analysera konkurrenskraft både på aggregerad nivå och på branschnivå, då utvecklingen i enskilda, stora sektorer kan få ett betydande genomslag för helhetsbilden.

2.4 Sveriges exportutveckling

Utvecklingen av Sveriges export jämfört mot utvecklingen i andra länder är starkt kopplat till vår konkurrenskraft. Svensk exportutveckling är en konsekvens av vår konkurrenskraft och beror på flera faktorer som till exempel valutakurs, internationella samarbeten eller handelshinder, men också på löner och andra kostnader. Sverige är ett litet handelsberoende land som historiskt gynnats av globalisering och ökad frihandel. Den totala exporten motsvarade drygt 50 procent av svensk BNP 2025, varav varuexporten stod för 35 procent och tjänsteexporten för 18,6 procent i löpande priser.

Något som är viktigt att poängtera i detta sammanhang är att en relativt hög andel av exporten består av importerade varor och tjänster som förädlas i Sverige innan de exporteras vidare – ett så kallat importinnehåll i exporten. År 2022 uppgick andelen återexporterade varor och tjänster till 28,5 procent av Sveriges samlade exportvärde, vilket är högt jämfört med både EU och USA¹¹. Ju högre importinnehållet är, desto mer sårbar blir exporten för prisförändringar på importerade insatsvaror. Handelshinder, som till exempel tullar, höjer priserna på både export och import. Högre priser på importinnehållet i exporten kan driva upp kostnaderna för svenska företag, leda till högre exportpriser och därmed försämra konkurrenskraften.

Diagram 10. Respektive regions indexerade varu- och tjänsteexport, volymutveckling i fasta priser

Källa: OECD (Organisation for Economic Co-operation & Development) och Macrobond

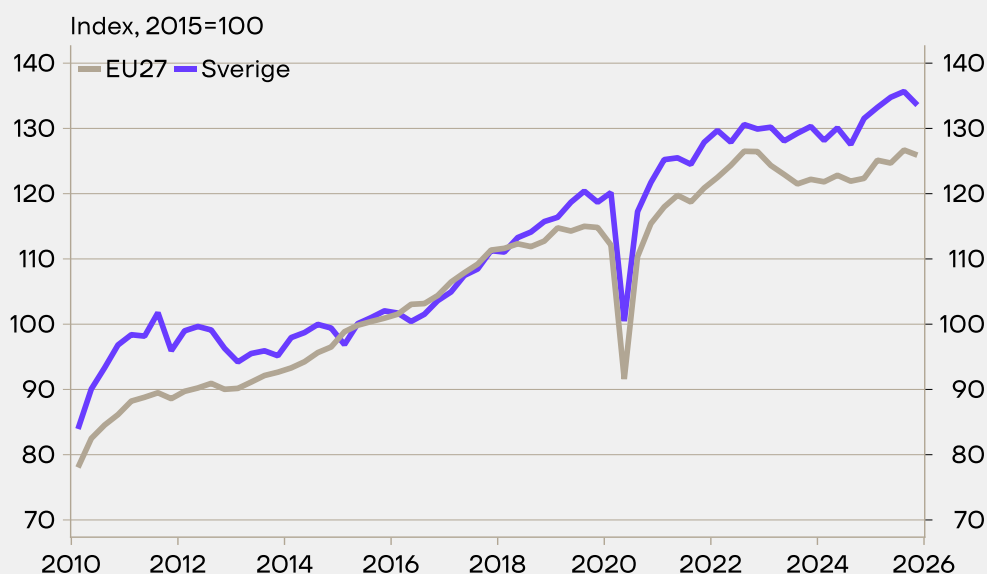
Det senaste decenniet, särskilt de senaste fem åren, har Sveriges totala exportutveckling varit stark jämfört med USA och euroområdet. Både varor och

¹¹ I Sverige ökade andelen återexporterade varor och tjänster från 21,6 procent år 1995 till 28,5 procent år 2022 vilket är den senast tillgängliga statistiken. För EU har andelen gått från 9,7 procent till 19,7 procent under samma tidsperiod. I USA har andelen ökat från 7,6 procent till 8,8 procent (OECD TiVA databas och egna beräkningar).

tjänster har bidragit positivt. Även om exporten har varit stark i Sverige så har den gått ännu starkare i Kina under de senaste åren¹² (se diagram 10).

När det gäller varuexporten så har volymutvecklingen i Sverige varit starkare än EU i sin helhet de senaste 10 åren. I faktiska volymer minskade varuexporten mycket i samband med pandemin, då bland annat störningar i leveranskedjor och brist på viktiga komponenter ställde till det globalt. Nedgången i Sverige var dock inte lika djup som för EU som helhet. Den senaste tiden har Sverige och EU haft en liknande exportutveckling av varor (se diagram 11).

Diagram 11. Varuexportens volymutveckling för respektive område

Källa: Eurostat och Macrobond

Även om tjänsteexporten utgör en mindre del av ekonomin så har exporttillväxten för tjänster varit starkare än för varor de senaste åren i Sverige och tydligt starkare än för EU som helhet (se diagram 12). Samtidigt har även tjänsteimporten ökat markant. Sedan 2018 har tjänsteimporten ökat med 63 procent och 2025 uppgick tjänsteimporten till drygt 20 procent av Sveriges BNP.

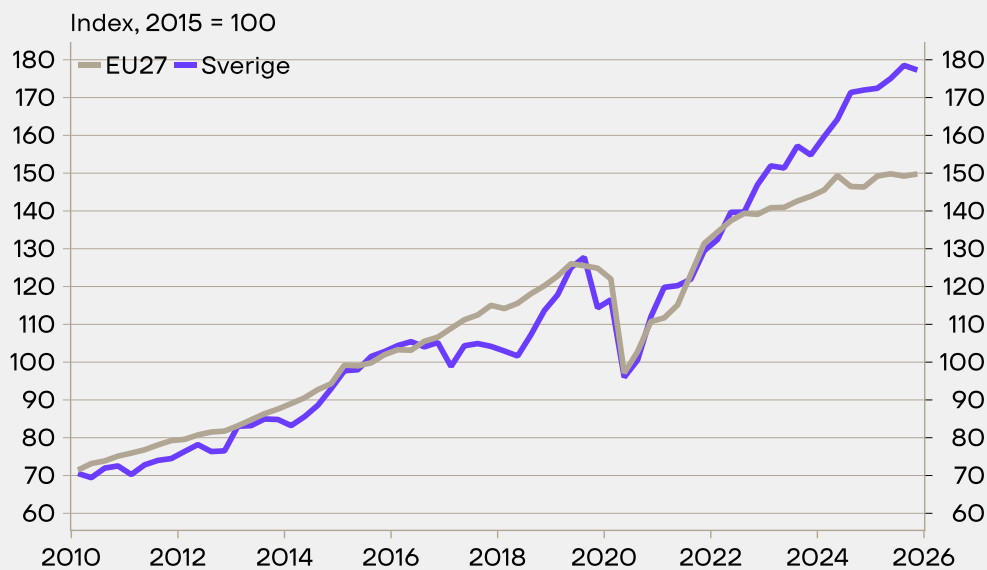
Tjänsteexporten, vars starka utveckling till stor del kan förklaras av digitaliseringen som dessutom fick sig en skjuts i samband med pandemin, är ofta tätt sammanlänkad med varuhandeln.¹³ Det syns inte minst när industrins kopplingar till tjänstesektorn analyseras utifrån input-outputstatik. Enligt SCB stod den svenska tillverkningsindustrin för en femtedel av Sveriges sammanlagda

¹² Se mer i [för djupningsruta om Kina](#).

¹³ Observera att det finns en större osäkerhet vid volymeräkningar för tjänster jämfört med varor, se SCB, 2025, Statistiskt perspektiv nummer 3.

tjänsteexport, vilket visar på industrins betydelse för såväl varu- som tjänsteexporten.¹⁴

Diagram 12. Tjänsteexportens volymutveckling för respektive område

Källa: Eurostat och Macrobond

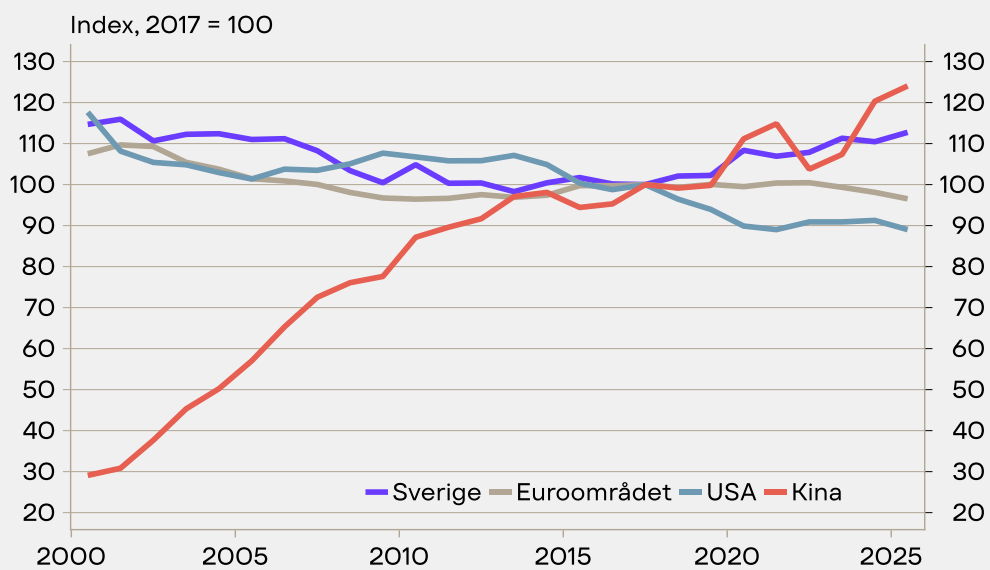
2.5 Sveriges exportmarknadsandelar

Utvecklingen av så kallade exportmarknadsandelar, vilka fångar hur svensk exportvolym utvecklats relativt all import till dessa exportmarknader, säger mycket om svensk konkurrenskraft. Om ett lands exporttillväxt varit högre än landets exportmarknadstillväxt betyder det att landet har tagit exportmarknadsandelar.¹⁵ I diagram 13 jämförs utvecklingen för Sverige, USA, Euroområdet och Kina. Från början av 2000-talet fram till 2017 hade Sverige, USA och euroområdet en liknande utveckling med sjunkande marknadsandelar. År 2018 skedde ett tydligt trendbrott för Sverige när andelen började öka. Samtidigt har länderna i euroområdet samt USA fortsatt tappa exportmarknadsandelar. Utvecklingen i Kina har skilt sig då de under de senaste 20 åren tagit stora exportmarknadsandelar (se mer i [fördjupningsrutan om ökad konkurrens från Kina](#)).

¹⁴ [SCB, 2025](#)

¹⁵ OECD mäter ett lands tillväxt av exportmarknadsandelar genom att relatera landets exporttillväxt i volym i förhållande till landets exportmarknadstillväxt i volym. För varje land beräknas exportmarknadstillväxten som ett viktat genomsnitt av importvolymtillväxten på alla marknader där landet exporterar. Vikterna baseras på exportandelar till olika marknader under ett valt basår.

Diagram 13. Exporttillväxt i relation till exportmarknadstillväxt, i fasta priser

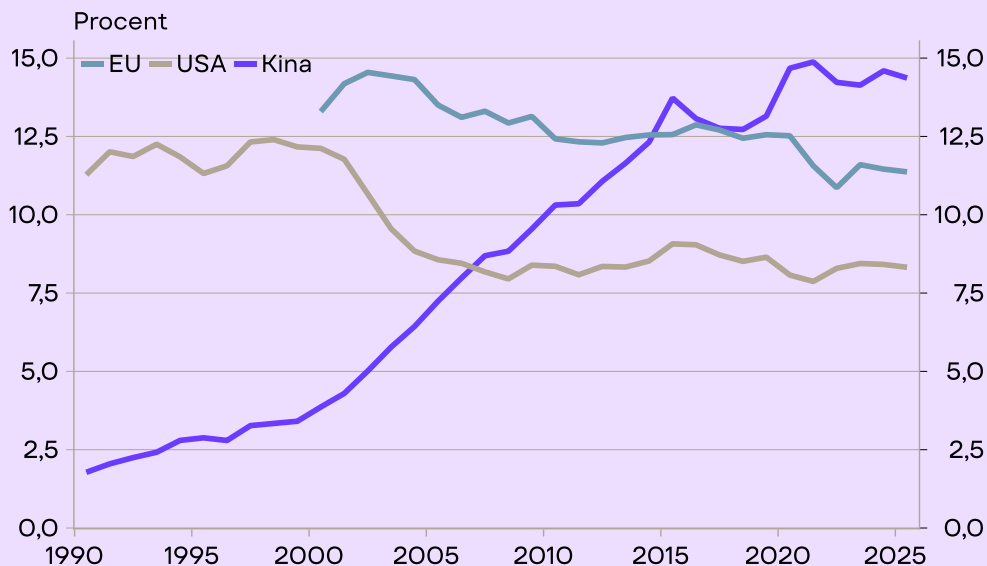

Källa: OECD (Organisation for Economic Co-operation & Development) och Macrobond

Fördjupning: Ökad konkurrens från Kina¹⁶

Efter Kinas inträde i WTO 2001 har dess export vuxit kraftigt, vilket har stärkt landets betydelse avsevärt inom den globala handeln. Kina har gått från att stå för drygt 3 procent av global varuhandel år 2000 till drygt 14 procent år 2025 (se diagram 14). Under samma period har andelarna för USA och EU minskat.

Diagram 14. Andel av global varuexport

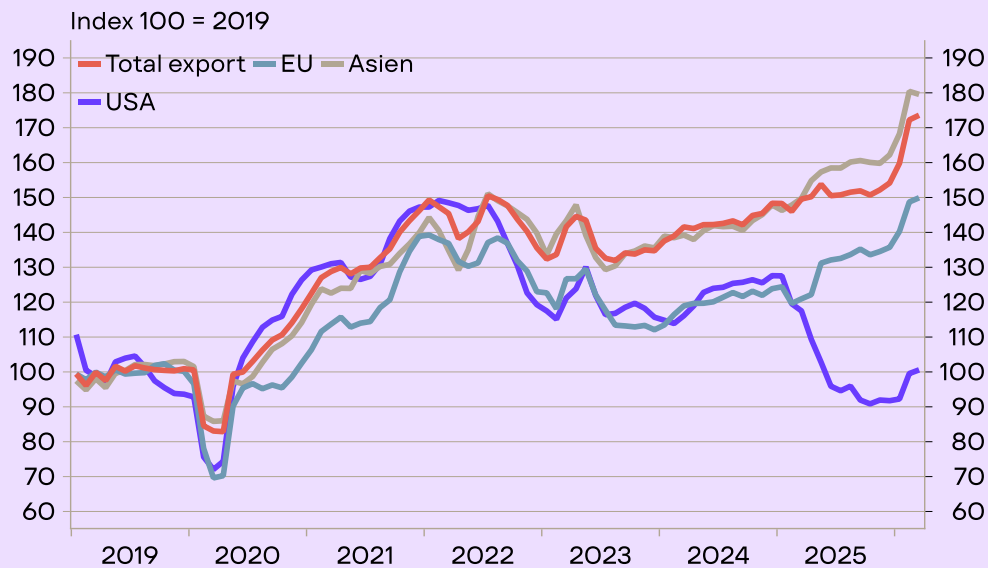

Källa: World Trade Organization (WTO) och Macrobond

Kinas starka exportutveckling fortsatte under 2025, trots de kraftigt höjda tullarna som USA införde på import från Kina under året. Visserligen minskade Kinas export till USA kraftigt, men detta har kompenseras av högre export till andra länder (se diagram 15). Störst har ökningen varit till andra asiatiska länder, men även till EU ökade exporten tydligt. Det finns också tecken på att kinesiska varor omdirigeras till att passera andra länder för att sedan ändå nå den amerikanska marknaden. Exempelvis så har Kinas export till Vietnam och Thailand ökat tydligt sedan slutet av 2024 samtidigt som USA:s import från dessa länder också ökat markant under samma tidsperiod.

¹⁶ Läs gärna Svenskt Näringslivs rapport [Den andra Kinachocken och utmaningar för svensk konkurrenskraft](#) för ytterligare fördjupning kring konkurrensen från Kina.

Diagram 15. Kinesisk export till respektive motpart

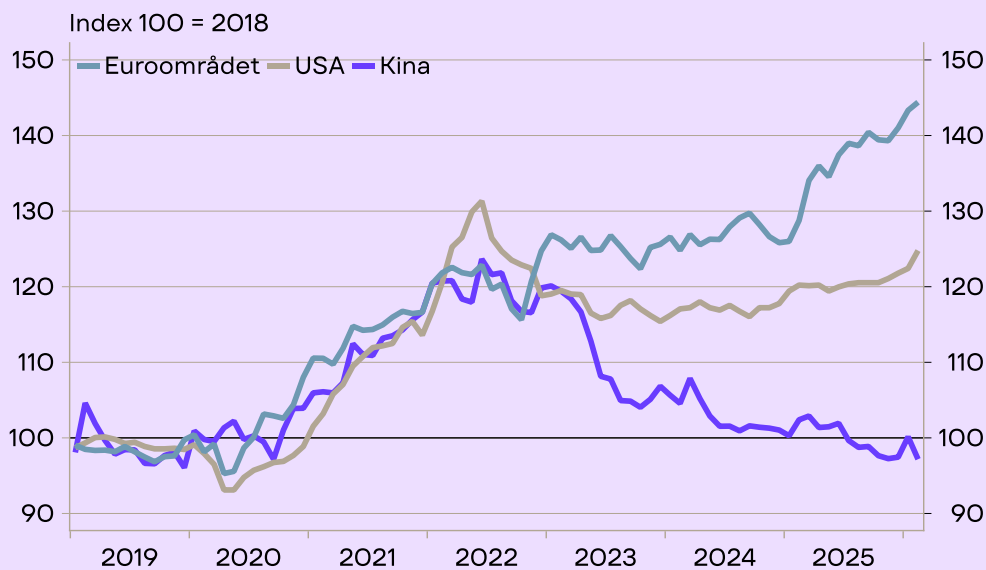
Källa: China General Administration of Customs (GAC) och Macrobond

Exportutvecklingen de senaste åren har drivits av flera faktorer. Kina har omfattande statsfinansiella stöd till industrin.¹⁷ På senare år har kinesiska myndigheter haft ett särskilt fokus på att subventionera utveckling och produktion inom högteknologisk tillverkning. Samtidigt har den inhemska efterfrågan varit låg vilket lett till en överkapacitet i produktionen. För att få avsättning för överkapaciteten på internationella marknader behöver kinesiska företag erbjuda låga priser, vilket möjliggjorts av kraftiga statliga subventioner. Exportvarupriserna i Kina har sjunkit under 3 års tid och är nu på samma nivå som de var 2018. För att sätta det i ett perspektiv har exportvarupriserna ökat med 41 procent i euroområdet och 23 procent i USA under samma tidsperiod (se diagram 16).

Den kinesiska överkapaciteten och medföljande utveckling av deras exportvarupriser senaste åren utgör ett tudelat problem för europeiska och svenska industriföretag. För det första förekommer det att varor prissätts på den inre marknaden till nivåer understigande produktionskostnaden, samtidigt som dessa varor ofta inte uppfyller tillämpliga standarder och regelverk. För det andra kan det försämra europeiska företags relativa konkurrensförutsättningar på viktiga exportmarknader.

¹⁷ IMF uppskattar den totala kostnaden för industripolitiken till drygt 4 procent av BNP. [Industrial Policy in China: Quantification and Impact on Misallocation, WP/25/155, August 2025](#)

Diagram 16. Exportvarupriser i Kina, USA och euroområdet

Källa: Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis (CPB) och Macrobond

Exporttillväxten har sammanfallit med att kinesisk import har minskat de senaste åren, vilket beror både på svag inhemsk efterfrågan och på strategiska satsningar på ökad självförsörjning.¹⁸ Peking lanserade 2015 sin 10-årsplan "Made in China" med det uttalade målet att Kina skulle bli självförsörjande och världsledande inom en rad områden.

Utvecklingen i Kina med överkapacitet i produktionen är något som inte ska ses som en temporär åtgärd från Peking utan en strukturell del i deras tillväxtmodell. Samtidigt väcker vissa delar en del frågetecken. De pressade priserna har bidragit till försämrade marginaler och sämre lönsamhet i många branscher, som på sikt bör vara ohållbart. Under mitten av 2025 gick man på federal nivå fram med en "anti-involution"-kampanj i syfte att minska intern konkurrens, prispress och överutbudet av industrivaror. Kampanjens syfte är att förbättra lönsamheten inom tillverkningsindustrin, men kan även leda till en lägre grad av överproduktion, vilket i sin tur kan komma att påverka den globala marknaden framöver.

Kinas nya femårsplan för perioden 2026–2030 lanserades på årskongressen i mars. Planen fastslår ett tillväxtmål för BNP inom ett spann mellan 4,5 och 5 procent, vilket är det lägsta sedan 1991. Viktigt att komma ihåg är att Kina har ett flertal ekonomiska utmaningar, såsom en ökande skuldsättning, krympande befolkning och en svag inhemsk efterfrågan främst från hushållen. I det perspektivet är tillväxtmålet ambitiöst och för att det ska uppnås är det sannolikt att det är industrin som behöver driva tillväxten genom ytterligare kapacitetsökningar, vilket kan leda till ytterligare högre export.

Kina har över tid tydligt klättrat i värdekedjorna och är idag teknikledande inom många områden. Det är tydligt utifrån den senaste femårsplan att Peking vill

¹⁸ | strategin ingår också att omvärlden ska bli mer beroende av Kina.

fortsätta på denna väg, då ambitionsnivån för så kallade "framtidindustrier" höjdes. Exempelvis rör det sig om AI, bioteknik, kvantteknik, vätgas- och kärnfusion, brain-machine interface (BMI) samt 6G-teknik. För svenska företag kommer detta innebära ökad konkurrens särskilt inom teknikintensiva sektorer. Samtidigt kan det innebära ökade affärsmöjligheter.

Utvecklingen i Kina har blivit en allt större politisk fråga för EU där flera länder pekat på att Kinas politik leder till en ohållbar situation för europeiska företag. För att möta den snedvridna konkurrensen har EU vidtagit vissa motåtgärder mot Kina för att skydda den inre marknaden. Bland annat höjdes tullar på kinesiska elbilar 2024 och det har föreslagits högre importtullar på stål. I sammanhanget är det viktigt att poängtera att dylika åtgärder är en svår balansgång då instrument för att skydda den inre marknaden också driver upp kostnader för importerade insatsvaror, vilket i sin tur kan hämma konkurrenskraften för europeisk tillverkningsindustri.

3. Arbetade timmar och produktivitet

3 Arbetade timmar och produktivitet

I de följande avsnitten beskriver vi närmare mer specifika aspekter av konkurrenskraft. Vi börjar med att dela upp BNP per capita i två delar:

- Genomsnittligt antal arbetade timmar
- Genomsnittlig arbetsproduktivitet

Ett land med hög BNP per capita kan ha antingen en hög produktivitet eller en hög arbetsinsats, eller en kombination av båda.

3.1 Lägre genomsnittlig årsarbetstid men hög sysselsättning Sverige

Antal arbetade timmar i ett land påverkas av befolkningsutvecklingen, hur många som deltar i arbetskraften, hur många av dessa som är sysselsatta, samt av hur många timmar de sysselsatta arbetar i genomsnitt. Sverige har ett högt arbetskraftsdeltagande och en hög sysselsättningsgrad jämfört med andra EU-länder och USA, bland annat eftersom en högre andel kvinnor har ett jobb.

Tillgången till rätt kompetens är en viktig faktor för konkurrenskraft. Dessvärre finns det en obalans på arbetsmarknaden. Trots att många personer vill ha ett jobb upplever många företag, inte minst inom industrin, brist på arbetskraft med rätt kompetens. Även om Sverige har ett högt arbetskraftsdeltagande kan bristande matchning av utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden leda till flaskhalsar i produktionen, högre rekryteringskostnader och i vissa fall att investeringar förläggs till andra länder där tillgången på relevant kompetens är bättre. Detta riskerar att hålla tillbaka produktionen och dämpa produktivitet-utvecklingen.

Sverige har enligt OECD:s uppgifter om genomsnittlig årsarbetstid per sysselsatt en lägre sådan än EU-genomsnittet och betydligt lägre än i USA. Detta beror bland annat på generösare villkor för semester och föräldraledighet. USA har en jämförelsevis hög genomsnittlig årsarbetstid och den har också varit mer stabil under de senaste 10 åren, till skillnad från i EU där befolkningens genomsnittliga arbetstid har minskat. Detta förklarar en del av skillnaden i BNP per capita som vi beskrev i avsnitt 2.

Lagstadgad arbetstidsförkortning försämrar svensk konkurrenskraft

Som vår rapport om Sveriges konkurrenskraft förra året¹⁹ tog upp, riskerar en lagstadgad arbetstidsförkortning med bibehållen lön att kraftigt försämma svensk industris konkurrenskraft. Detta sker eftersom timlönerna stiger, vilket driver upp enhetsarbetskostnaderna. För företag innebär högre kostnader ett egentligt behov av prishöjningar, men för många innebär en hård internationell konkurrens att efterfrågan då faller. Produktivitetsanpassningar kan dämpa effekterna något, men troligtvis endast marginellt. En lagstadgad arbetstids-

¹⁹ [Sveriges konkurrenskraft 2024](#)

förkortning leder därmed med all sannolikhet till minskad produktion i Sverige och i längden omlokalisering av verksamhet och i vissa fall nedläggningar.²⁰

För Sverige som land skulle kostnaden för en lagstadgad arbetstidsförkortning bli mycket hög, vilket bland annat beräkningar från Konjunkturinstitutet visat.²¹ Sverige står inför många utmaningar: hårdare internationell konkurrens, ett ökande behov av investeringar i exempelvis försvar och infrastruktur, samt en ogynnsam demografi. I detta läge behöver vi snarare öka antalet arbetade timmar och lägga resurser på att genomföra långsiktiga reformer som höjer svensk produktivitet och konkurrenskraft.

Efter finanskrisen var utvecklingen av arbetade timmar starkare i Sverige än i EU och USA, då både antalet i arbetskraften och i sysselsättning ökade kraftigt (se tabell 1). Under pandemin föll inte arbetade timmar lika mycket som i de andra länderna, och återhämtningen var också snabbare, mycket tack vare ett mindre fall. På senare år har utvecklingen mattats av i Sverige, medan flera andra länder fortfarande befunnit sig i en fas av återhämtning från djupare tapp. Både 2024 och 2025 minskade antalet arbetade timmar i Sverige och även Tyskland, medan de ökade i EU totalt. För Sveriges del var det en minskning av antalet sysselsatta som drog ner utvecklingen 2024. Förra året ökade antalet sysselsatta återigen, men en lägre medelarbetstid gjorde att arbetade timmar ändå minskade.

Tabell 1. Utvecklingen av arbetade timmar, årlig procentuell förändring i genomsnitt

Region/Period	1995–2007	2008–2019	2020–2025
Sverige	0,78	1,03	0,37
Euroområdet	1,53	0,50	1,02
EU	0,71	0,14	0,71
USA	1,09	0,60	0,54
Tyskland	0,06	0,50	-0,21

Källor: Eurostat, U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS) och egna beräkningar.

Sverige hade länge en stabil ökning av arbetskraftsutbudet, med relativt höga födelsetal jämfört med andra avancerade ekonomier. Under senare år har utvecklingen vänt. Barnafödandet per kvinna är nere på den lägsta siffran som uppmätts sedan mätningarna började 1751. Samtidigt har invandringen tydligt minskat och medellivslängden ökat. Detta innebär en stor framtida utmaning,

²⁰ Se exempelvis Teknikföretagens [egna undersökning](#)

²¹ [Ny studie om vad forskningen säger om arbetstidsförkortning - Konjunkturinstitutet](#)

eftersom även om vi säger att *andelen* som arbetar och medelarbetstiden hypotetiskt är oförändrad, skulle ändå arbetade timmar minska eftersom *antalet* personer i arbetsför ålder skulle bli färre. I en transitionsfas till en lägre befolkning innebär detta både en lägre efterfrågan i ekonomin och en ökad arbetskraftsbrist.

3.2 Produktiviteten är avgörande för konkurrenskraften

Även om ett land har en hög kostnad för arbetskraft kan enhetsarbetskostnaden, alltså arbetskraftskostnaden per producerad enhet, vara låg. Det avgörs av produktiviteten, dvs hur mycket som kan produceras varje arbetad timme. Produktiviteten är därmed central för konkurrenskraften.²²

I detta avsnitt analyserar vi arbetsproduktivitets utveckling och benämner den, för enkelhetens skull, produktivitet. Den mäts som kvoten mellan produktionen och arbetsinsatsen. Det är därmed viktigt att betona att produktivitet inte är ett isolerat mått, utan påverkas av utvecklingen i *både* produktion och arbetade timmar.²³ Detta blir påtagligt på kort- och medellång sikt då konjunkturen spelar en stor roll för produktivetsutvecklingen: företagen tenderar att inte anpassa arbetsstyrkan och antalet arbetade timmar lika mycket och snabbt som försäljningen/produktionen varierar. Därmed brukar variationer i konjunkturen slå på resursutnyttjandet och produktiviteten, som ofta utvecklas procykliskt.²⁴ På längre sikt styrs produktivetsutvecklingen av faktorer som teknologisk utveckling, innovation och investeringar.

I vissa fall minskar arbetade timmar till följd av exempelvis stora chocker (totala nedstängningar under pandemin) eller policyförändringar. Denna förbättring av produktiviteten återspeglar inte nödvändigtvis en starkare konkurrenskraft. Även förändringar i ekonomins sammansättning eller utslagning av lågproduktiva företag kan påverka produktivetsutvecklingen i ett land.

En ökning av arbetskraftskostnaderna över tid försämrar vidare nödvändigtvis inte konkurrenskraften, så länge den motsvaras av en lika stark eller starkare produktivitetstillväxt. Som tidigare nämnts står Sverige dessutom inför en stor utmaning trots en hög sysselsättningsgrad, till följd av en ogynnsam demografisk utveckling. En god produktivetsutveckling kan motverka detta.

Produktiviteten inom offentlig sektor och svensk konkurrenskraft

En stor andel av Sveriges resurser fördelas till offentlig sektor. Det speglas bland annat i att drygt en fjärdedel av totala lönekostnader i landet finns inom offentlig sektor. Dessa lönekostnader – liksom kostnaderna för det kapital som

²² Det är också troligt att konkurrens påverkar produktivitet positivt. Detta sker genom att en hög grad av internationell konkurrens i sin tur föder ett ökat innovationstryck, skaleffekter och en selektion där mindre produktiva företag slås ut.

²³ Vi är främst intresserade av att veta hur mycket varor och tjänster som produceras och därför är förädlingsvärdet i fast pris det relevanta måttet för produktionen. Vad gäller arbetsinsatsen, används antalet arbetade timmar.

²⁴ I en lågkonjunktur minskar produktionen snabbare än arbetsinsatsen och produktiviteten faller, men senare i en återhämtning ökar den snabbt när produktionen ökar med efterfrågan medan arbetsinsatsen inte ökar i lika snabb takt.

offentlig sektor nyttjar – finansieras av skatteintäkter, framför allt skatter på arbete, kapital och konsumtion. Offentlig sektor har flera viktiga kopplingar till svensk konkurrenskraft. En är att tjänster som utbildning och infrastruktur påverkar humankapitalet och produktiviteten i ekonomin som helhet, och därmed Sveriges konkurrenskraft.

En annan koppling, som sällan uppmärksammas, handlar om produktivitetens utvecklingen inom offentlig sektor i sig. Givet att en viss nivå av offentliga tjänster ska upprätthållas, avgör produktiviteten i offentlig sektor hur stora resurser som behöver tas i anspråk för att producera dem – och därmed vilka skattesatser som krävs för att finansiera dem. En mer produktiv offentlig sektor skapar med andra ord utrymme för lägre skatter, medan en mindre produktiv offentlig sektor driver upp det skattetryck som krävs för att upprätthålla samma servicenivå. Höga skatter på arbete och kapital försämrar hushållens köpkraft och ökar kostnaderna för svenska företag, vilket i förlängningen försvårar för dem att konkurrera på internationella marknader. En annan aspekt är att budgetutrymme som skulle kunna användas till investeringar som ökar konkurrenskraften, såsom utbildning och infrastruktur, tas i anspråk av offentlig verksamhet.

Det är alltså viktigt att notera att produktivitetens utvecklingen inom offentlig sektor är en fråga som inte är separat från konkurrenskraften hos de företag som verkar i Sverige. En ineffektiv offentlig sektor gör inte svenska företag sämre på att producera varor och tjänster – men den riskerar, via skattetrycket, att göra det dyrare att göra det i Sverige.

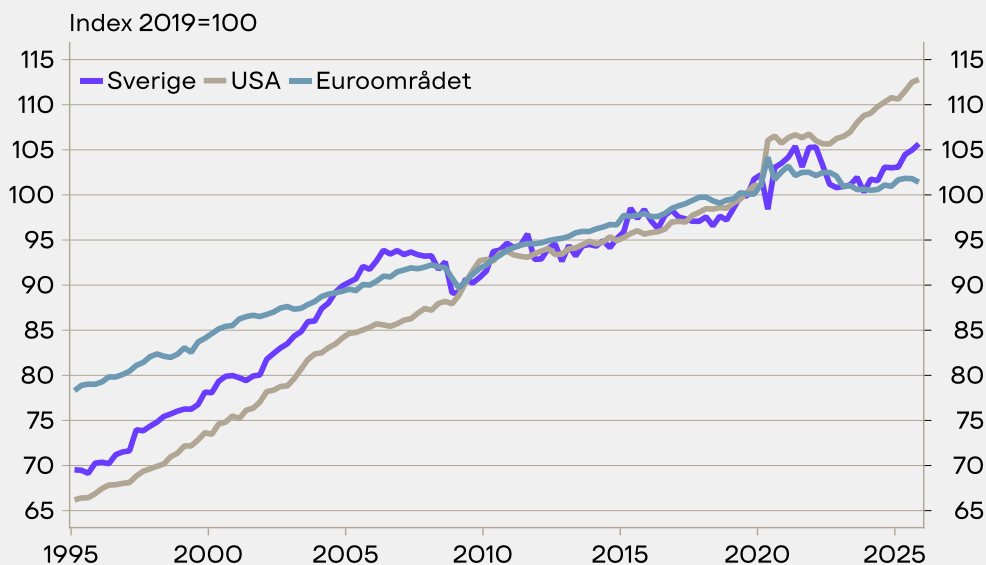
Tyvärr finns det idag begränsningar i produktivitetsstatistiken för den offentliga sektorn. För näringslivet kan produktionen värderas i marknadspriser, men detta kan inte göras för offentlig verksamhet. Värdet för produktionen antas därför i många fall vara lika med kostnaden, vilket innebär att produktiviteten definitionsmässigt är oförändrad även om kvaliteten höjs.²⁵ Detta gör att produktivitetens utvecklingen i ekonomin som helhet vid internationella jämförelser bör tolkas med viss försiktighet då olika länder har olika hög andel offentlig konsumtion.

Produktivitetens utveckling över tid

Under perioden 1995–2007 var produktivitetstillväxten i Sverige i genomsnitt 2,4 procent per år (se diagram 17 och tabell 2). Tillväxten var högre än i USA (2,1 procent) och betydligt högre än i länderna som i dag ingår i eurosamarbetet (1,3 procent). Efter finanskrisen var produktivitetstillväxten i många av västvärldens ekonomier tydligt lägre. Produktivitetstillväxten i Sverige var lägre än inom euroområdet, men skillnaden var förhållandevis liten. I den amerikanska ekonomin var tillväxttakten i produktiviteten också betydligt lägre än tidigare, men utvecklingen var signifikant bättre än i Sverige och euroområdet.

²⁵ Statistikmyndigheter försöker att komma runt problemet genom kvalitetsjusterade mått och att använda så kallade volymmått.

Diagram 17. Produktivitet i Sverige, USA respektive euroområdet

Källa: Eurostat och Macrobond

Under åren efter pandemin har produktivitetstillväxten i euroområdet varit negativ eller svag, förutom 2025 då vi återigen såg en positiv utveckling. Flera av de större ekonomierna såsom Tyskland, Frankrike och Italien kämpar med strukturella problem, men trenden är bred och inte begränsad till enskilda länder. Utmaningarna har lett till ökad politisk uppmärksamhet under senare år, vilket bland annat resulterat i den så kallade Draghi-rapporten och olika åtgärdsförslag för att stärka produktiviteten, främst genom ökade investeringar och satsningar på innovation och digitalisering. Utvecklingen i USA har varit avsevärt bättre. Trots att den amerikanska ekonomin, liksom många andra ekonomier runt om i världen, drabbades av pandemin och sedan snabbt stigande priser, har produktivitetstillväxten varit hög.

Tabell 2. Arbetsproduktivitet, genomsnittlig årlig procentuell förändring

Region/Period	1995–2007	2008–2019	2020–2025
Sverige	2,44	0,59	0,77
Euroområdet	1,29	0,72	0,29
USA	2,11	1,21	1,90

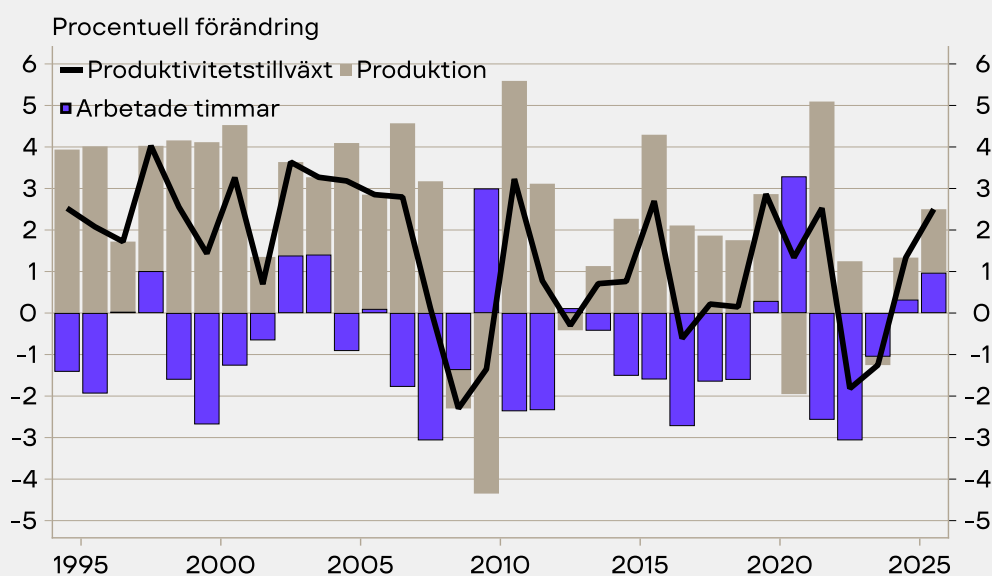
Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA) och egna beräkningar.

Anm.: siffror med fet stil utmärker det land där produktivitetstillväxten, under respektive period, var högst. Av datatillgänglighetsskäl innefattas euroområdet här av alla euroländer exklusive Kroatien.

Produktivitetstillväxten under de senaste fem åren har varit strax över vad den var under perioden mellan finanskrisen och pandemin i Sverige. Framförallt har det skett en mycket positiv utveckling 2024 och 2025. En dekomponering av produktivitetstillväxten i Sverige (se diagram 18) visar att drivkrafterna varierar

mycket mellan år och konjunkturläge. Tillväxten har generellt ändå drivits av ökad produktion. Variationer i arbetade timmar har samtidigt spelat en betydande roll, särskilt på kort sikt. Under perioder av ekonomisk turbulens, såsom finanskrisen och pandemin, faller både produktion och arbetade timmar kraftigt för att därefter återhämtas, vilket leder till stora svängningar i produktiviteten. Den svenska ekonomin återhämtade sig relativt snabbt efter pandemin men när inflationen och räntorna steg fick det stora negativa effekter. Samtidigt reagerade arbetade timmar, som förväntat, med en viss eftersläpning och hölls uppe, vilket ledde till ett snabbt fall i produktivitet. De senaste åren har svensk BNP återigen vuxit. Produktionen har kunnat öka utan att behöva öka arbetsinsatsen, vilket kan uppstå när företagen har lediga resurser att tillgå. Detta har lett till ökad arbetsproduktivitet. Att dra slutsatser kring produktiviteten är därmed svårt i turbulenta tider.

Diagram 18. Bidrag till produktivetsutveckling Sverige

Källa: Eurostat och Macrobond

I USA är bidragen från förädlingsvärdet mer konsekvent positiva ([se diagram 3 i diagrambilaga](#)), vilket indikerar att produktivetsökningarna i högre grad drivs av utveckling av produktionen. Samtidigt har variationerna i arbetade timmar i mindre grad påverkat utvecklingen jämfört med i Sverige. I euroområdet har bidraget från produktionen generellt varit svagare än i USA och Sverige ([se diagram 2 i diagrambilaga](#)), och variationer i produktiviteten drivs i högre grad av förändringar i arbetade timmar, särskilt i samband med kriser. Den svaga produktivitetstillväxten i euroområdet har i flera analyser, däribland i Draghi-rapporten, kopplats till mer långsiktiga strukturella faktorer såsom senfärdighet i att anamma ny teknologi, låga investeringar i FoU och digitalisering, samt institutionella hinder.

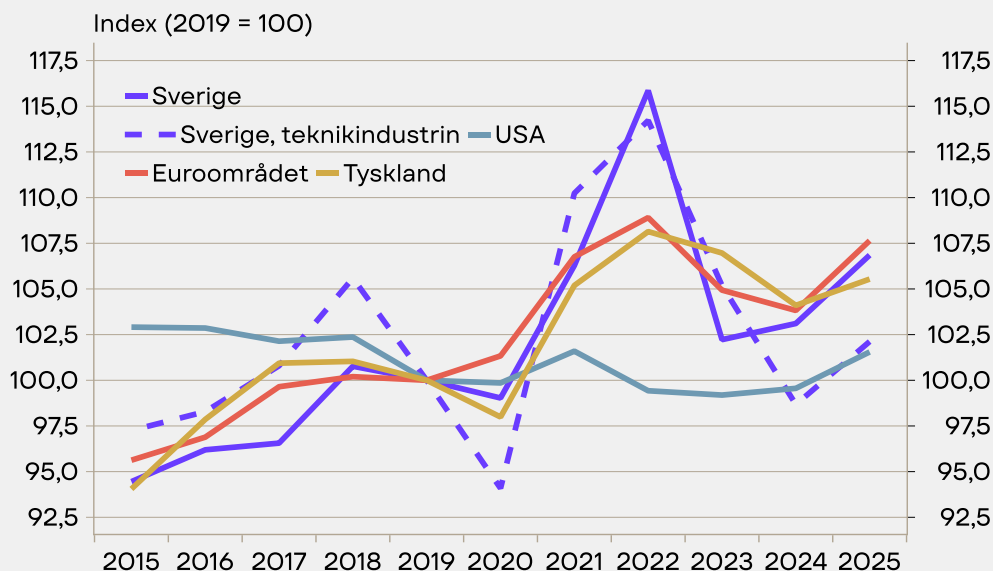
Inom tillverkningsindustrin

Produktivetsutvecklingen inom den svenska tillverkningsindustrin har varit betydligt högre än i svensk ekonomi som helhet sedan 2015 (se diagram 19). Under pandemin uppstod störningar i leveranskedjorna och orderböckerna

svällde. När produktionen och logistiken kom i gång igen steg kapacitetsutnyttjandet till höga nivåer och produktiviteten ökade. Efter några år av konjunkturedgång i Sverige och många andra ekonomier i Europa, vilket påverkade produktiviteten negativt, skedde en positiv utveckling av produktiviteten 2025 när tillväxten tog fart igen. Relativt utvecklingen i USA och Tyskland, ter sig produktivitetsutvecklingen inom den svenska tillverkningsindustrin som starkare de senaste 10 åren, men ungefär jämbördig med euroområdet i stort.

Teknikindustrin följer i stort sett samma utveckling som tillverkningsindustrin som helhet, men är tydligt mer volatil. Svängningarna är särskilt tydliga i samband med pandemin och den efterföljande återhämtningen, då produktiviteten först föll mer, sedan också ökade snabbare. Detta speglar att teknikindustrin ofta är mer exportberoende och förändringar i global konjunktur får ett större genomslag i både produktion och produktivitet. Inom teknikindustrin finns tydliga skillnader i produktivitetsutveckling mellan delbranscherna. Särskilt företag inom elektronikvaror och optik och övrig fordonsindustri har haft en starkare utveckling än teknikindustrin som helhet, framförallt jämfört med mer klassisk tillverkningsindustri inom exempelvis metallvaror. En stark efterfrågan påverkar troligen utvecklingen i dessa branscher. En annan anledning kan vara att man verkar inom segment där den teknologiska utvecklingen går väldigt snabbt.

Diagram 19. Produktivitet tillverkningsindustrin

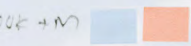
Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS) och Macrobond

Som tidigare nämnts avgör produktiviteten i kombination med arbetskraftskostnaderna enhetsarbetskostnaderna, som utgör ett centralt mått på konkurrenskraft. I nästa avsnitt analyseras utvecklingen av arbetskraftskostnader och enhetsarbetskostnader.

LED
(ONLY)

NOK + M

NOK

OF

OK - M

LINK

CABLE

SFP+CABLE

DIRTY CABLE
BROKEN

PAST QUL

SFP
PROB

CABLE
PROBLEM

DIRTY

BROKEN

LED OFF

OPERATION | STATUS

4. Arbetskrafts- kostnader och enhets- arbetskostnader

4 Arbetskraftskostnader och enhetsarbetskostnader

En central faktor för Sveriges konkurrenskraft är hur kostnaderna för arbetskraft²⁶ ser ut i förhållande till våra konkurrentländer.

Arbetskraftskostnader utgör en stor del av industrins totala kostnader för produktion och påverkar företagets lönsamhet. Högre kostnader för arbetskraft kräver en högre produktivitet för att konkurrenskraften ska behållas. Löneavtalen i Sverige spelar en avgörande roll för arbetskraftskostnadernas utveckling och en ansvarsfull lönebildning värnar därmed den internationella konkurrenskraften.

Sverige har under många år, i likhet med andra avancerade ekonomier, haft relativt sett höga arbetskraftskostnader och har konkurrerat med låglöneländer genom högteknologisk specialisering, innovation och automatisering. Som tidigare nämnts bör arbetskraftskostnaderna också sättas i relation till produktivitet, vilket görs med de så kallade *enhetsarbetskostnaderna*. Dessa två mått beskrivs i följande avsnitt.

4.1 Arbetskraftskostnaderna i nivå

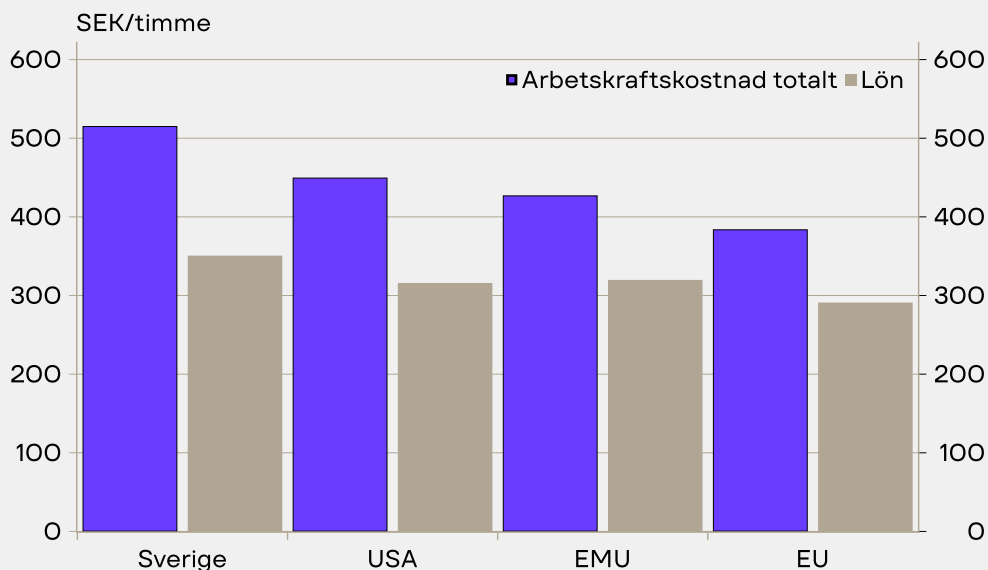
I följande beskrivning av arbetskraftskostnadernas nivå och utveckling används statistik från Eurostats Labor Cost Survey (LCS) och Labour Cost Index (LCI) för alla länder utom USA. Där används nationell statistik från Bureau of Labor Statistics. Tyvärr finns det ingen källa för totala arbetskraftskostnader i nivå och utveckling, för både näringslivet och tillverkningsindustrin separat, där både USA och europeiska länder finns representerade och som uppdateras regelbundet med ny statistik.

När arbetskraftskostnader ska jämföras mellan länder blir det en viktig fråga om jämförelsen sker i den egna valutan eller i gemensam valuta. På internationella marknader är det kostnader i gemensam valuta som avgör konkurrenskraften.

Sverige har höga arbetskraftskostnader i nivå i en internationell jämförelse. År 2025 låg arbetskraftskostnaderna på 515 kronor per timme i näringslivet som helhet och 523 kronor i tillverkningsindustrin. Detta kan jämföras med USA med 450 respektive 458 kronor per timme och EU-snittet på 384 respektive 387 kronor per timme (se diagram 20 och diagram 21).

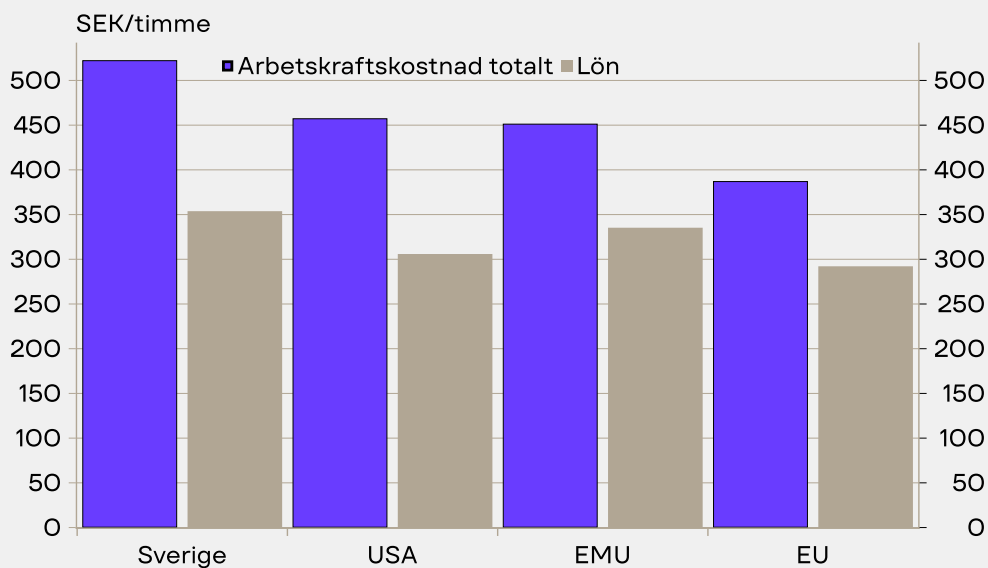
²⁶ Arbetskraftskostnader är alla kostnader en arbetsgivare har för sin arbetskraft, såsom löner, sociala avgifter, tjänstepension, förmåner, semesterersättning, sjuklön, utbildning med mera.

Diagram 20. Arbetskraftskostnader och lön, näringslivet, 2025

Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS) och Macrobond

Diagram 21. Arbetskraftskostnader och lön, tillverkningsindustrin, 2025

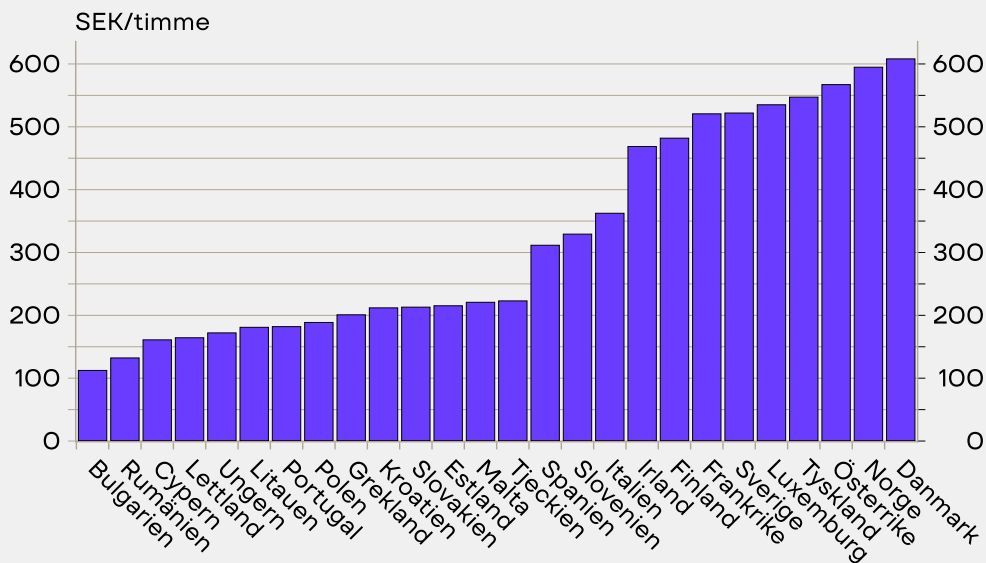

Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS) och Macrobond

Som synes i diagrammen ovan är skillnaden mellan lön och total arbetskraftskostnad jämförelsevis stor i Sverige. Detta beror bland annat på att sociala avgifter som arbetsgivaren betalar, såsom sjukförsäkringar och pensionsavgifter, är relativt sett höga i Sverige. För företagen är det den totala arbetskraftskostnaden som främst är av betydelse för konkurrenskraften.

Inom EU varierar arbetskraftskostnaderna inom tillverkningsindustrin mycket. Länderna i södra och östra Europa har generellt en lägre kostnadsnivå än i nord och väst (se diagram 22). Sverige låg förra året lägre än de andra nordiska länderna utom Finland och även lägre än i Tyskland.

Diagram 22. Arbetskraftskostnader 2025, tillverkningsindustrin, länderna i EU och Norden

Källa: Eurostat och Macrobond

Lönekostnader i andra konkurrentländer

Som nämndes i inledningen jämför vi i denna rapport Sveriges arbetskraftskostnader och enhetsarbetskostnader med framför allt Euroområdet/EU och USA. Samtidigt har en ökad globalisering och ändrade handelsmönster medfört att konkurrensen i allt högre grad också kommer från andra delar av världen. Kina är ett självklart exempel (se [för djupningsruta om ökad konkurrens från Kina](#)), men även andra länder i östasien såsom Sydkorea. Dessa länder har blivit centrala aktörer inom avancerad industriproduktion och konkurrerar alltmer inom samma segment som svensk industri, med hög teknologinivå, omfattande forskning och utveckling samt starka positioner i globala värdekedjor.²⁷ Parallellt har länder som Mexiko, Vietnam och Indien kommit att spela en allt större roll i den globala industrin. Dessa ekonomier är i många fall viktiga delar av internationell produktion och har successivt rört sig uppåt i förädlingskedjan, även om låga arbetskraftskostnader fortsatt utgör en central konkurrensfaktor. För svensk industri, som i hög grad är exportberoende och konkurrerar på internationella marknader, är det relevant att belysa även dessa ”up and coming”-ekonomier och deras arbetskraftskostnader.

Lägre lönenivåer i andra länder innebär även möjligheter för svenska företag. Genom att lokalisera mer arbetsintensiva moment av produktionen till länder med lägre arbetskraftskostnader kan företag effektivisera och stärka sin internationella konkurrenskraft. På så sätt kan svenska företag kombinera hög produktivitet och teknologiskt innehåll med konkurrenskraftiga kostnader.

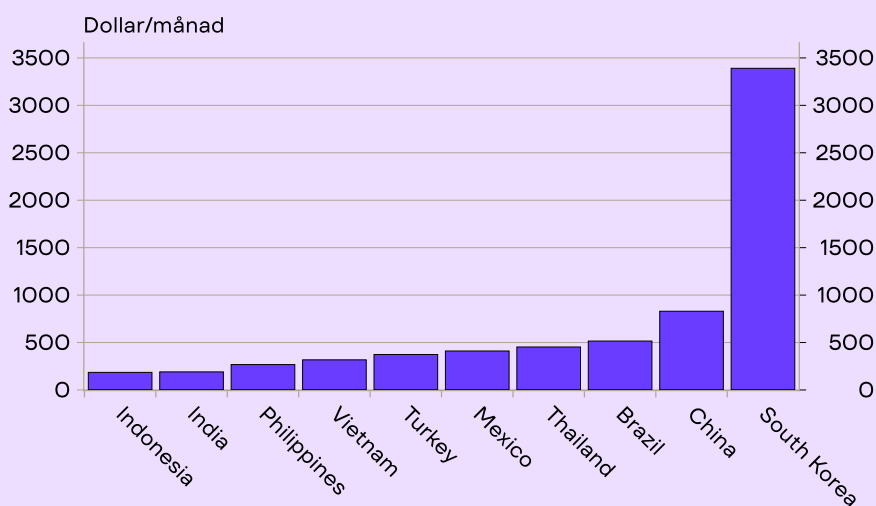
En jämförelse av arbetskraftskostnader stöter ofta på metodproblem i form av att tillgången på internationellt jämförbar statistik över arbetskraftskostnader är begränsad för många länder utanför EU. I flera fall finns endast statistik om

²⁷ Japan är ett annat exempel, men jämförbar statistik saknas för de senaste åren.

löner snarare än totala arbetskraftskostnader. Detta ger en begränsad bild, då företags totala arbetskraftskostnader även består av till exempel sociala avgifter, som skiljer sig åt avsevärt mellan länder. Många länder saknar också statistik över timlöner och redovisar enbart månadslöner. Eftersom arbetstiden varierar mellan länder påverkar detta jämförbarheten, då månadslöner inte fullt ut speglar arbetskraftskostnaden per arbetad timme.

Det finns även skillnader i statistikdefinitioner och datakvalitet (exempelvis eftersläpning och oregelbundenhet i publicering) som försvårar jämförbarheten ytterligare. Statistik i denna ruta är tagen ifrån International Labor Organisations (ILO) databas. De uppgifter som används är inte fullt ut harmoniserade mellan länder. Skillnader i definitioner, täckning, arbetstid och ersättningsstruktur innebär att nivåjämförelser bör tolkas med försiktighet. Statistiken ger därmed främst en indikation på kostnadsskillnader snarare än en exakt jämförelse.

Diagram 23. Genomsnittlig månadslön i tillverkningsindustrin, vissa konkurrentländer, 2022

Källa: ILO och Macrobond

Diagram 23 visar att skillnaden är stor i genomsnittliga månadslöner inom tillverkningsindustrin- och att lönekostnaden är tydligt lägre i många länder utanför EU och USA.²⁸ Detta speglar i stor utsträckning ländernas position i globala värdekedjor och var de befinner sig i för skede av ekonomisk utveckling. I utvecklingsländer, såsom Indien och Indonesien, är lönenivåerna låga, vilket ger kostnadsfördelar i arbetsintensiv produktion. Den faktiska konkurrenskraften avgörs dock inte bara av lönenivån utan också av produktivitet, som i regel är lägre, bland annat på grund av lägre humankapital. I länder som Mexiko, Thailand och Brasilien – som befinner sig i ett mellansegment – är lönenivåerna och produktiviteten högre men fortfarande klart under avancerade ekonomier.

²⁸ Tyvärr saknas statistik enligt exakt denna skärning i ILO:s databas för EU-snittet, USA och Sverige. Som indikation kan dock nämnas att för SNI B utvinning av mineral, C tillverkning, D försörjning av el, gas, värme och kyla och E vattenförsörjning, avloppsrening, avfallshantering och sanering var genomsnittlig månadslön 4876 dollar 2022. Enligt egen uträkning baserad på BLS statistik var genomsnittlig månadslön i tillverkningsindustrin 2022 ca 4600 dollar.

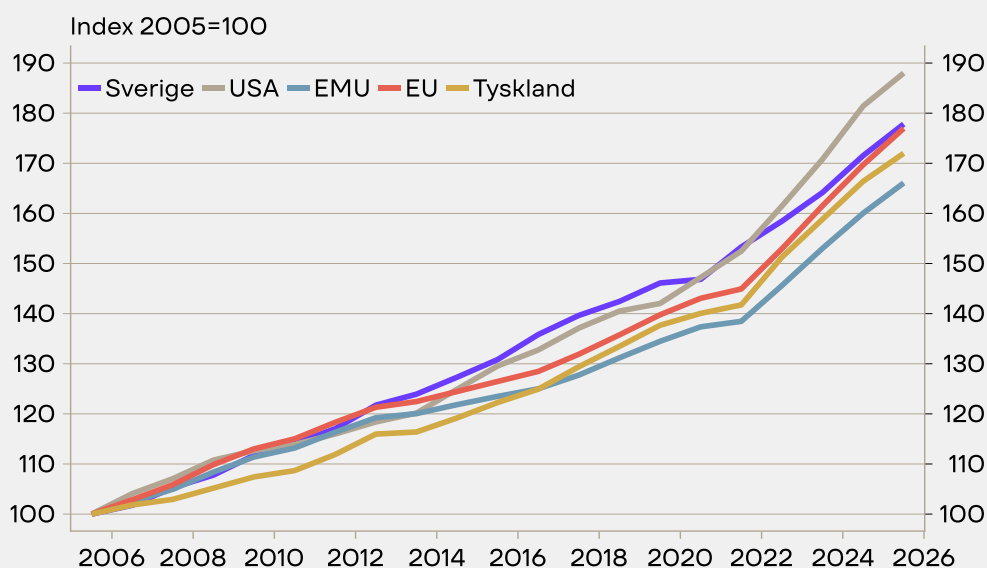
Dessa ekonomier är som nämndes ofta mer integrerade i globala värdekedjor och konkurrerar både genom arbetskraftskostnader och i ökande grad genom mer avancerad industriell kapacitet och ibland genom geografisk närhet till stora marknader. Som väntat ligger löneläget högre i Sydkorea. Kina intar en särskild position. Som synes har landet fortfarande relativt låga arbetskraftskostnader jämfört med till exempel Sydkorea, men har samtidigt under de senaste decennierna snabbt rört sig upp i de globala värdekedjorna med en växande teknologisk kapacitet inom mer avancerad produktion. Detta innebär att kinesiska företag i ökande utsträckning konkurrerar med svenska företag även i mer avancerade segment - och med lägre lönekostnader.

Med åren har allt fler tillväxtekonomier successivt rört sig uppåt i värdekedjan, vilket innebär att konkurrensen ökar över tid i dessa segment. Sveriges höga lönenivåer innebär att konkurrenskraften i stor utsträckning är beroende av hög produktivitet, teknologiskt innehåll och innovationsförmåga. För att upprätthålla konkurrenskraften krävs därför fortsatt stark produktivitet-utveckling, investeringar i forskning och utveckling samt god tillgång till kvalificerad arbetskraft. Samtidigt spelar arbetskraftskostnadsutvecklingen fortsatt en viktig roll, då Sverige redan ligger på en hög nivå jämfört med många länder.

4.2 Arbetskraftskostnadernas utveckling

Att analysera utvecklingstakten för arbetskraftskostnaderna i Sverige jämfört med andra länder och inte bara nivåerna ett visst år är viktigt för en komplett bild av Sveriges konkurrenskraft. Utvecklingen har en stor betydelse för huruvida de svenska konkurrensförutsättningarna förbättras från år till år eller inte. För att särskilja från växelkursförändringar som kan vara väldigt volatila och ofta drivs av faktorer som inte är relaterade till konkurrenskraft, jämförs utvecklingen i nationell valuta först.

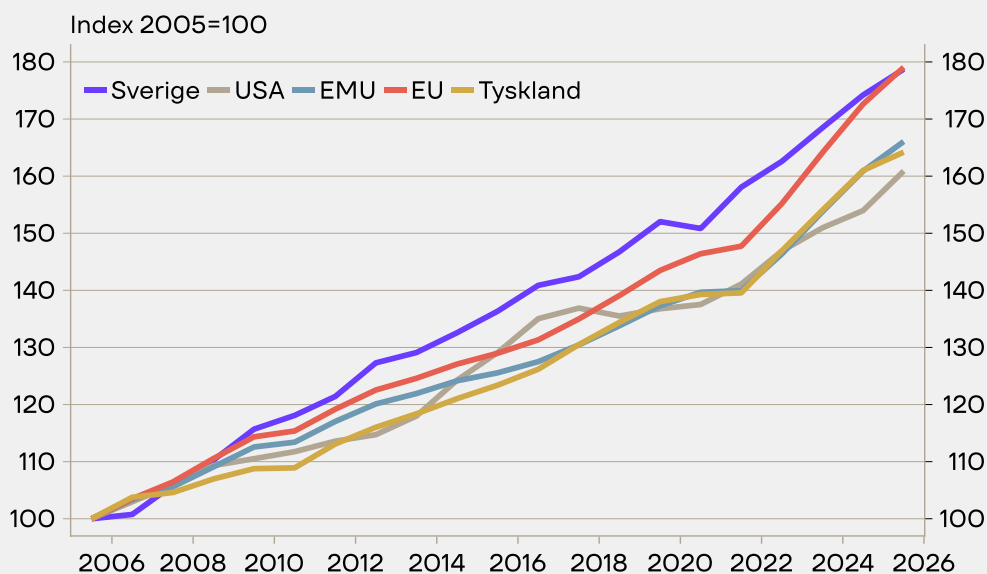
Diagram 24. Arbetskraftskostnader, näringslivet, utveckling i nationell valuta

Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS) och Macrobond

Arbetskraftskostnaderna ökade något snabbare i det svenska näringslivet under åren mellan finanskrisen och pandemin jämfört med både andra EU-länder och USA (se diagram 25). Efter pandemin har arbetskraftskostnaderna ökat markant i de flesta avancerade ekonomier till följd av höga löneökningar i ljuset av högre inflation, men något mindre i Sverige. Ökningen är särskilt påtaglig i USA. År 2025 landade ökningstakten på 3,7 procent i Sverige, vilket dock var något högre än USA (3,6 procent) men något lägre än EMU (3,8 procent).

Diagram 25. Arbetskraftskostnader, tillverkningsindustrin, utveckling i nationell valuta

Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS) och Macrobond

Om vi fokuserar på tillverkningsindustrin specifikt följer arbetskraftskostnaderna samma utvecklingsmönster, men för Tyskland och framför allt USA har de sedan 2005 ökat mindre än i näringslivet i stort, vilket inte är fallet i Sverige och EU (se diagram 25).

Den sammantagna bilden (se även tabell 3) är att arbetskraftskostnaderna inom tillverkningsindustrin ökade något snabbare i Sverige än i EU, Tyskland och USA fram till pandemin. Under 2020 föll kostnaderna i Sverige, vilket inte var fallet för de andra. Under de senaste åren 2023–2025 har svensk kostnadsökningstakt varit mer modest än i EU och EMU i genomsnitt, men något högre än i USA. För 2025 ökade arbetskraftskostnaderna i nationell valuta med 2,6 procent i Sverige. Detta är lägre än för EMU, EU och USA, och även lägre än i våra nordiska grannländer. Jämfört med Tyskland ökade dock

arbetskraftskostnaderna mer. Löneutvecklingen är en stor del av arbetskraftskostnaderna och följer i stort sett samma mönster (se tabellbilaga).

Tabell 3. Arbetskraftskostnader, tillverkningsindustrin, årlig procentuell förändring i genomsnitt, nationell valuta

Region/ period	05–07	08–19	20–22	2023	2024	2025
Sverige	3,0	3,1	2,3	3,7	3,3	2,6
EU	3,0	2,5	2,7	5,7	5,2	3,8
Euro- området	2,5	2,2	2,2	5,1	4,6	3,2
USA	3,7	2,2	2,4	2,8	2,0	4,5
Tyskland	1,8	2,4	2,1	4,9	4,5	2,0
Finland	5,2	1,7	2,3	3,5	1,3	3,8
Danmark	3,0	2,4	2,8	2,9	3,6	3,0
Norge	4,6	4,4	2,2	7,1	6,1	4,8

Källor: Eurostat LCI och U.S Bureau of Labor Statistics (BLS).

Anm.: År 2017 skedde en omklassificering av Ericsson AB från industrin till tjänstesektorn. Detta påverkar statistiken för Sverige det året. Siffrorna för 2020 och 2021 är påverkade av hur krisåtgärder i respektive land till följd av pandemin påverkat arbetskraftskostnaderna²⁹, samt även lönestatistiken. Detta försvårar internationella jämförelser under denna period.

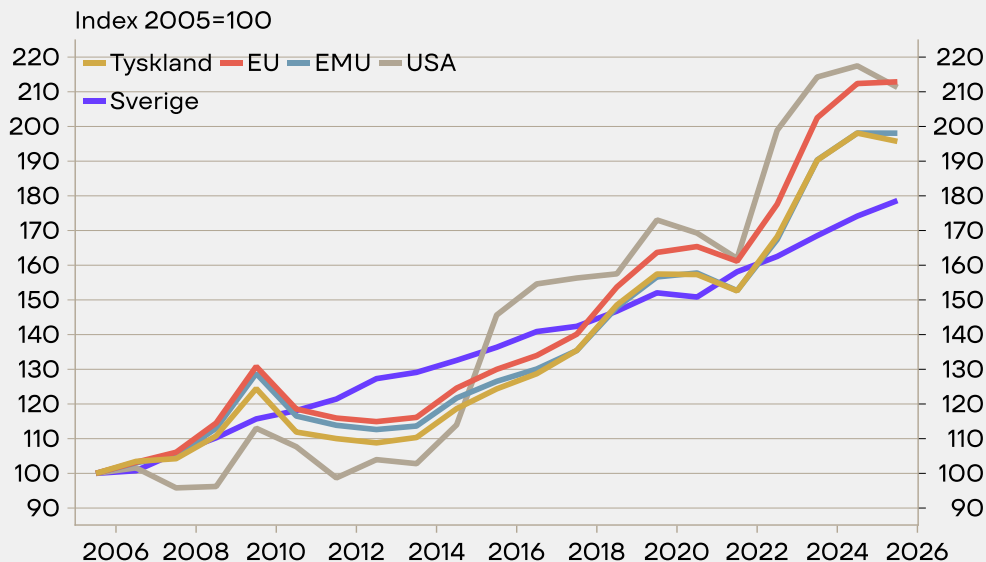
Utvecklingen av arbetskraftskostnader i gemensam valuta

Svenska företag utsätts i hög grad för internationell konkurrens. Det är uppenbart att det gäller exportföretagen, men det gäller även företag som producerar enbart för den svenska marknaden, då dessa i hög utsträckning möter konkurrens från importerade varor och tjänster. Kostnadsbasen för företagens svenska verksamheter, som i hög utsträckning består av arbetskraftskostnader, är i svenska kronor. I den internationella konkurrensen

²⁹ Det handlar om olika former av korttidsarbete och nedsättning av företagens sjuklönekostnader.

är det dock kostnaderna i gemensam valuta – relativt utländska konkurrenters – som utgör den mest relevanta jämförelsen.

Diagram 26. Arbetskraftskostnader, tillverkningsindustrin, utveckling SEK/timme

Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS) och Macrobond

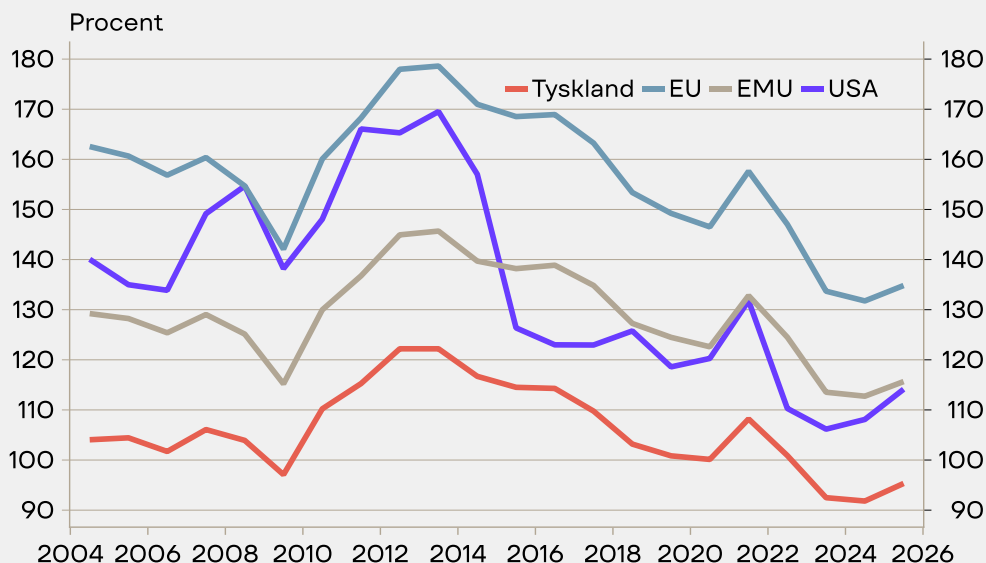
Eftersom växelkurserna varierar mer än ökningstakterna i lokal valuta är det främst dessa som bidrar till stora förändringar mellan enskilda år och gör utvecklingen mer volatil. Arbetskraftskostnaderna mätt i SEK/timme, dvs gemensam valuta, för de aktuella länderna ökade i snabbare takt än de svenska under 2020-talet (se diagram 26), till skillnad från tidigare år under 2000-talet. Detta gäller framför allt åren 2023 och 2024 då arbetskraftskostnaderna i lokal valuta, som tidigare visats, ökade i lägre takt i Sverige än i EMU och EU, men effekten förstärktes ytterligare av växelkursen. I USA har ökningstakten varit lägre, men detta har motverkats av den svaga kronan. En försvagning av kronan gör att arbetskraftskostnader i omvärlden – uttryckt i svenska kronor – ökar snabbare än de faktiskt gör i nationell valuta. För 2025 ökade arbetskraftskostnader i tillverkningsindustrin tydligt mer i Sverige än i de andra länderna räknat i gemensam valuta, vilket är ett resultat av kronans starka utveckling.

Relativa arbetskraftskostnader

För att tydliggöra och sammanfatta skillnaderna mellan arbetskraftskostnadernas nivå och utveckling i olika länder är en jämförelse av relationen dem emellan relevant. I diagram 27 nedan visas relativa arbetskraftskostnader, uttryckt som Sveriges arbetskraftskostnader i procent av andra länders/regioners. Under åren närmast efter finanskrisen ökade arbetskraftskostnaderna för Sverige i relation till EU-genomsnittet, EMU-genomsnittet och USA. Som vi har visat tidigare i rapporten påverkas relationen både av förändringar i arbetskraftskostnaderna i lokal valuta och av växelkursen. Arbetskraftskostnaderna ökade mer i Sverige i nationell valuta under dessa år, samtidigt som växelkursen förstärktes. Därefter har de relativa arbetskraftskostnaderna trendmässigt sjunkit, med undantag för pandemiåret 2021. Detta beror på att den svenska valutan försvagats samtidigt som

arbetskraftskostnaderna i svenska kronor under framför allt de senare åren haft en lägre ökningstakt. Efter flera år med fallande relativa arbetskraftskostnader, vilket inneburit en förbättrad kostnadskonkurrenskraft, har utvecklingen det senaste året vänt. Detta beror i hög grad på kronförstärkningen, som ökat svenska arbetskraftskostnader relativt omvärlden i gemensam valuta, trots att arbetskostnaderna i Sverige ökat relativt måttligt jämfört med andra.

Diagram 27. Relativa arbetskraftskostnader, tillverkningsindustrin

Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS) och Macrobond

4.3 Enhetsarbetskostnader

Genom att beräkna kvoten mellan timlönerna och arbetsproduktiviteten får vi fram ett mått som fångar ekonomins arbetskostnader för att producera en enhet.³⁰ Måttet benämns oftast enhetsarbetskostnader³¹. Som tidigare nämnts är utvecklingen av enhetsarbetskostnader i Sverige jämfört med utvecklingen utomlands ett viktigt mått på hur konkurrenskraften utvecklas över tid. Svenska företags förutsättningar att – i alla fall för stunden – kunna erbjuda konkurrenskraftiga priser och bibehålla godtagbar lönsamhet fångas bäst av jämförelser i gemensam valuta, eftersom en förändring i växelkursen då slår direkt på enhetsarbetskostnaderna i Sverige jämfört med i utlandet.

Inom hela ekonomin

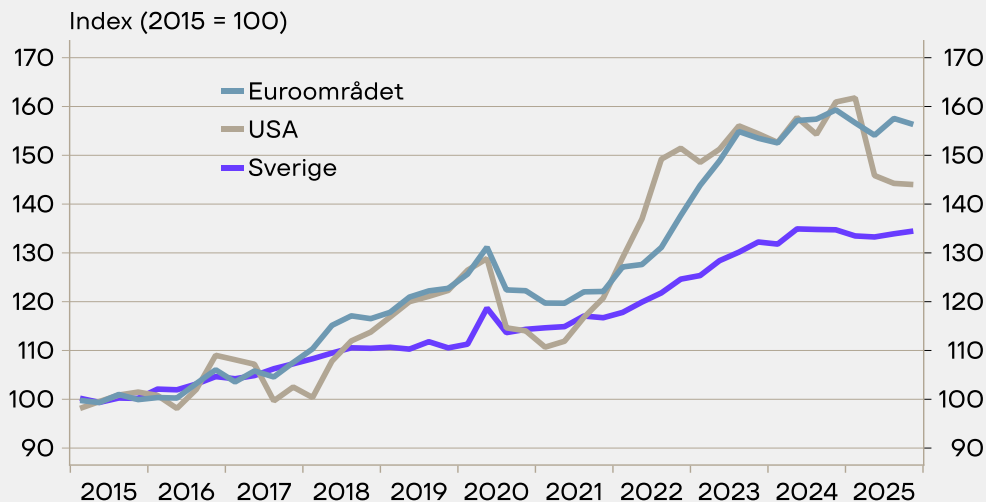
Diagram 28 illustrerar utvecklingen av indexerade värden för enhetsarbetskostnader i gemensam valuta sedan 2015. I Sverige steg de med i genomsnitt knappa 3 procent under perioden 2015 – 2024, medan den genomsnittliga tillväxttakten i USA och euroområdet var betydligt högre. Detta har gjort att enhetsarbetskostnader i gemensam valuta relativt euroområdet och USA var klart lägre i Sverige under fjärde kvartalet 2024 än tio år tidigare. Under 2025 stärktes dock kronan snabbt och mycket. Hade förstärkningen inte skett, hade

³⁰ I praktiken används förädlingsvärde i fasta priser för att fånga volymutvecklingen av produktionen.

³¹ På engelska *Unit Labour Cost* och förkortas *ULC*.

enhetsarbetskostnaderna i gemensam valuta ökat betydligt mer i Europa än i Sverige. Utvecklingen som är mest iögonfallande är hur enhetsarbetskostnaderna i USA i gemensam valuta har minskat kraftigt under 2025.

Diagram 28. Enhetsarbetskostnader i gemensam valuta

Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Economic Analysis och Macrobond

Anm: Den gemensamma valutan som används är svenska kronor. Valet av vilken (gemensam) valuta som används påverkar utvecklingen av enhetsarbetskostnaderna i respektive land/område, men inte de relativa förhållandena mellan enhetsarbetskostnaderna. Av datatillgänglighetsskäl innefattas euroområdet här av alla euroländer exklusive Kroatien.

Det är viktigt att beakta att kronans växelkurs mot andra valutor är volatil och att jämförelsen i gemensam valuta kan förändras snabbt och mycket. Vi gör därför en dekomponering av *relativa enhetsarbetskostnader*³² i gemensam valuta som består av tre komponenter: (i) relativa timlöner (i lokala valutor), (ii) relativ arbetsproduktivitet, och (iii) växelkursen (se [bilaga 1](#) för detaljer om metoden). I den illustration som görs med hjälp av dekomponeringen går det samtidigt att utläsa utvecklingen av relativa enhetsarbetskostnader i *lokala* valutor.

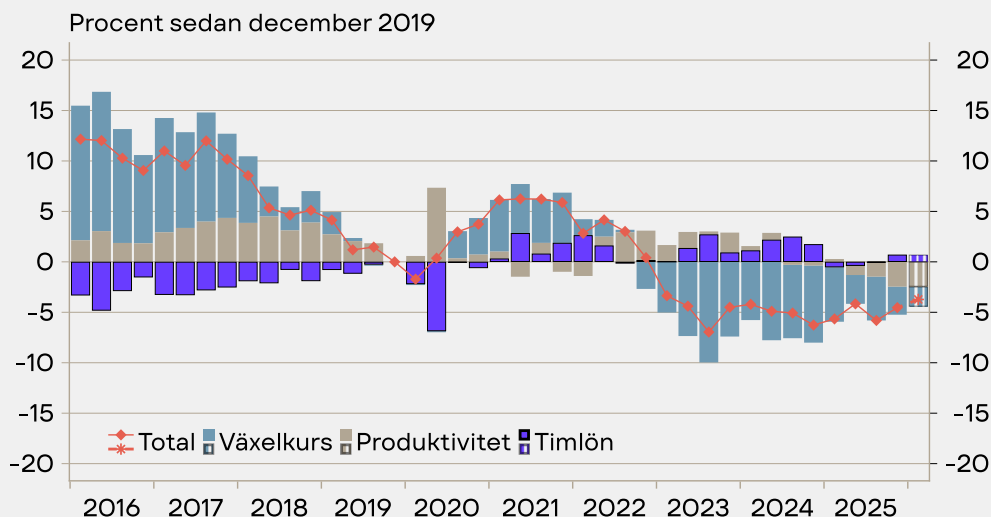
Diagram 29 och diagram 30 redovisar dekomponeringarna för relativa enhetsarbetskostnader i Sverige jämfört med euroområdet respektive USA de senaste tio åren. De röda linjerna representerar den procentuella utvecklingen av enhetsarbetskostnader i gemensam valuta, i Sverige relativt euroområdet respektive USA, jämfört med fjärde kvartalet 2019. De olika färgerna i staplarna representerar bidragen från respektive komponent: relativa timlöner (i lokala valutor), relativ arbetsproduktivitet, och växelkursförändringar. Ett negativt värde för relativa enhetsarbetskostnader ska tolkas som att enhetsarbetskostnaderna är lägre i Sverige i förhållande till utlandet, jämfört med fjärde kvartalet 2019.

³² Det vill säga kvoten mellan enhetsarbetskostnader i Sverige och euroområdet eller USA, i gemensam valuta. Notera att det fortfarande är indexerade enhetsarbetskostnader som ligger till grund för kvoten. Därmed har inte nivån i sig någon annan innebörd än att den säger något om nivån i förhållande till basperioden.

Utvecklingen av relativa enhetsarbetskostnader i lokala valutor kan utläsas från diagrammen genom att bortse från växelkurseffekten och alltså bara ta hänsyn till nettobidragen från relativa timlöner och relativ produktivitet.

I diagrammen illustreras även ett hypotetiskt scenario av relativa enhetsarbetskostnader i gemensam valuta under inledningen av 2026 (streckade linjer och staplar). Denna utveckling utgår från de valutakurser som vi observerar när denna rapport går till tryck.³³ Vidare grundar sig beräkningarna på antaganden om att timlöner i Sverige relativt jämförelseländerna, i lokala valutor, samt relativ produktivitet är desamma som under sista kvartalet 2025. Notera att utvecklingen ska tolkas som resultaten från en räkneövning och inte som en prognos.

Diagram 29. Relativa enhetsarbetskostnader, Sverige jämfört med euroområdet

Källa: Eurostat, Central Bank of Sweden (Riksbanken) och Macrobond

Anm: Streckade linjer och staplar illustrerar ett scenario. Se text för mer detaljer. Av datatillgänglighetsskäl innefattas euroområdet här av alla euroländer exklusive Kroatien.

Jämfört med år 2016, var enhetsarbetskostnader i Sverige fjärde kvartalet 2025 lägre relativt euroområdet (nedgång för röd linje). Över perioden var timlönetillväxten något högre än i euroområdet (blå stapel har gått från negativt till positivt), men effekten på enhetsarbetskostnaderna har ungefär kompenseras för genom starkare produktivitetstillväxt (grå stapel har gått från positivt till negativt).³⁴ Utvecklingen av enhetsarbetskostnader i gemensam valuta har framför allt förändrats som ett resultat av en kronförsvagning mot euron. Även utvecklingen mellan år 2019 och 2024 kan sammanfattas på samma vis.

³³ I skrivande stund (8 maj 2026 kl 09:00) noteras växelkursen mellan svenska kronor och euro till 10,86 och växelkursen mellan svenska kronor och amerikanska dollar till 9,25.

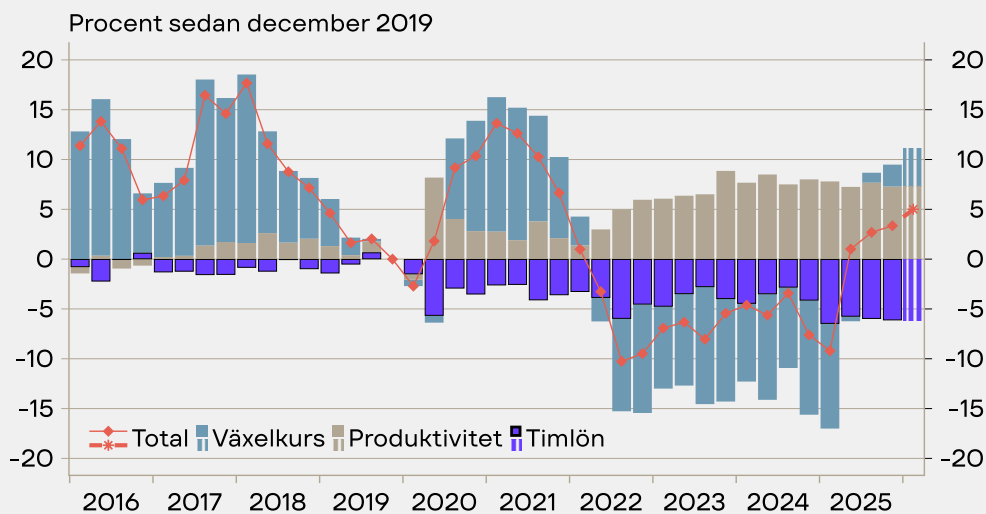
³⁴ Produktivitetstillväxten under de senaste tio åren har varit något högre i Sverige än i euroområdet. Detta minskar relativa enhetsarbetskostnader och därför utvecklas bidraget i negativ riktning. En högre produktivitetstillväxt i Sverige ger alltså allt annat lika ett mindre positivt, alternativt ett mer negativt, bidrag till relativa enhetsarbetskostnader.

Sedan det fjärde kvartalet 2024 har det skett en betydande kronförstärkning mot euron. Samtidigt har timlönerna ökat något mer. Dessa två faktorer har bidragit till högre relativa enhetsarbetskostnader i Sverige. Samtidigt har utvecklingen kompenserats av att produktiviteten ökat något mer i Sverige och relativa enhetsarbetskostnader var på i princip samma nivåer fjärde kvartalet 2025 som ett år tidigare. När denna rapport går till tryck är kronan något starkare mot euron än vad den i genomsnitt var fjärde kvartalet 2025. Våra beräkningar indikerar att relativa enhetsarbetskostnader i Sverige i början av 2026 närmast sig ytterligare de nivåer som rådde fjärde kvartalet 2019.

Att enhetsarbetskostnader i gemensam valuta minskat relativt euroområdet skulle kunna bidra till att förklara varför Sverige tagit exportmarknadsandelar medan andra länder inom Europa tappat (visades i avsnitt 2.5). Detta kan till stor del, men inte enbart, vara ett resultat av en markant kronförsvagning. Att dra slutsatser om effekter och orsakssamband är dock oerhört svårt. Detta beror på att det finns en icke observerbar inbördes koppling mellan de komponenterna som tillsammans ingår i beräkningen av enhetsarbetskostnader. Till exempel: en växelkursförstärkning får en direkt effekt på arbetskostnader i gemensam valuta, men samtidigt kan också arbetsproduktiviteten påverkas om växelkursförstärkningen leder till lägre volymer.

Vad avser utvecklingen av enhetsarbetskostnader jämfört med i USA är bilden delvis annorlunda. I USA har timlönerna ökat mer än i Sverige under åren efter pandemin. En högre arbetsproduktivitetstillväxt i USA än i Sverige har dock gjort nettoeffekten av dessa två komponenter på relativa enhetsarbetskostnader i lokal valuta något högre i Sverige än i USA, jämfört med strax innan pandemin. Kronans betydande försvagning mot dollarn under stora delar av 2021 och 2022 innebar dock att relativa enhetskostnader i gemensam valuta var betydligt lägre kring årsskiftet 2024/2025 jämfört med innan pandemin.

Diagram 30. Relativa enhetsarbetskostnader, Sverige jämfört med USA

Källa: Macrobond Financial AB och Macrobond

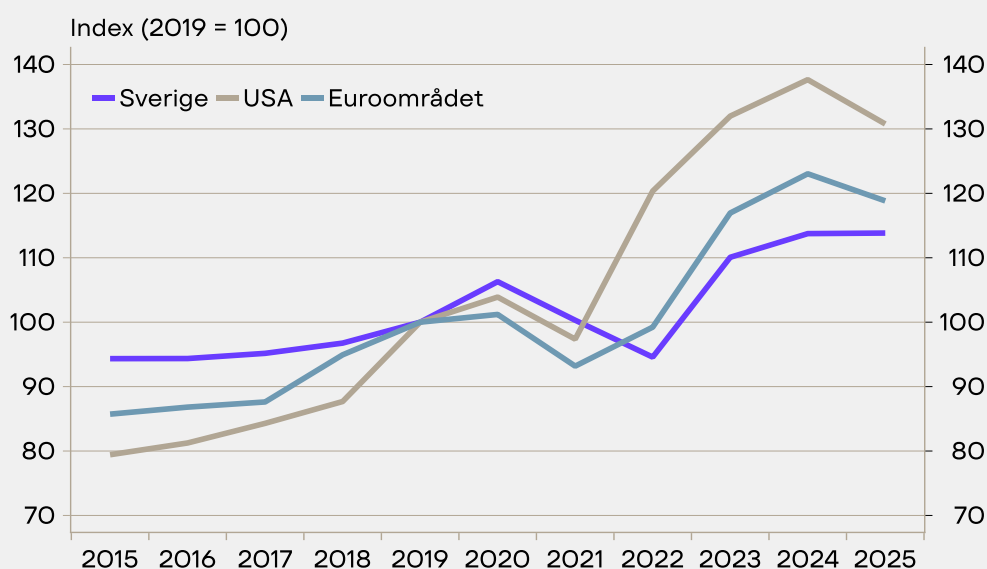
Anm: Streckade linjer och staplar illustrerar ett scenario. Se text för mer detaljer. Av datatillgänglighetsskäl innefattas euroområdet här av alla euroländer exklusive Kroatien.

Kronan har stärkts tydligt mot den amerikanska dollarn sedan början av 2025 och effekten på relativa enhetsarbetskostnader i gemensam valuta är slående. Kronan fortsatte stärkas mot dollarn under slutet av 2025 och vid tryck är kronan svagare än vad den var i genomsnitt fjärde kvartalet 2025³⁵. Våra beräkningar indikerar att relativa enhetsarbetskostnader idag är cirka 5 procent högre än innan pandemin. Under större delar av perioden mellan 2022 – 2024 var relativa enhetsarbetskostnader mellan 5 – 10 procent lägre.

Tillverkningsindustrin

Mycket på grund av kronkursens utveckling har de svenska enhetsarbetskostnaderna för tillverkningsindustrin ökat förhållandevis lite jämfört med många andra länder (se diagram 31). Allra mest har enhetsarbetskostnaderna ökat i USA, som en följd av hög lönetillväxt och obefintlig produktivitetstillväxt. Även i euroområdet i stort har enhetsarbetskostnaderna ökat betydligt mer, både åren innan och efter pandemin.

Diagram 31. Enhetsarbetskostnader, tillverkningsindustrin, i gemensam valuta

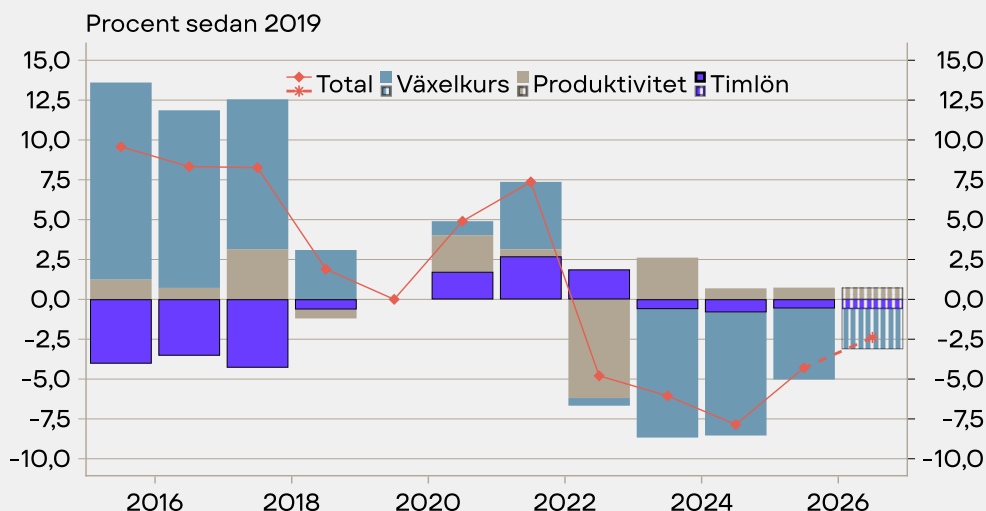

Källa: Eurostat och Macrobond

Jämfört med i euroområdet har timlönerna ökat mer i Sverige sedan 2015 (se diagram 32). Sett över hela perioden, har samtidigt produktivitetstillväxten varit ungefär densamma. Även sedan pandemin har produktivitetstillväxten varit ungefär som i euroområdet medan timlönerna, i lokala valutor, också vuxit ungefär lika mycket, om än något mindre i Sverige. Den svenska kronan försvagades tydligt under 2018 och sedan också under 2022 och 2023. Bidraget till relativt lägre enhetsarbetskostnader i Sverige var betydande. Under 2025 vände kronan och stärktes mot euron, vilket gjorde att enhetsarbetskostnaderna närmade sig dem i euroområdet.

³⁵ Se not 33.

Diagram 32. Relativa enhetsarbetskostnader, tillverkningsindustrin, Sverige jämfört med euroområdet

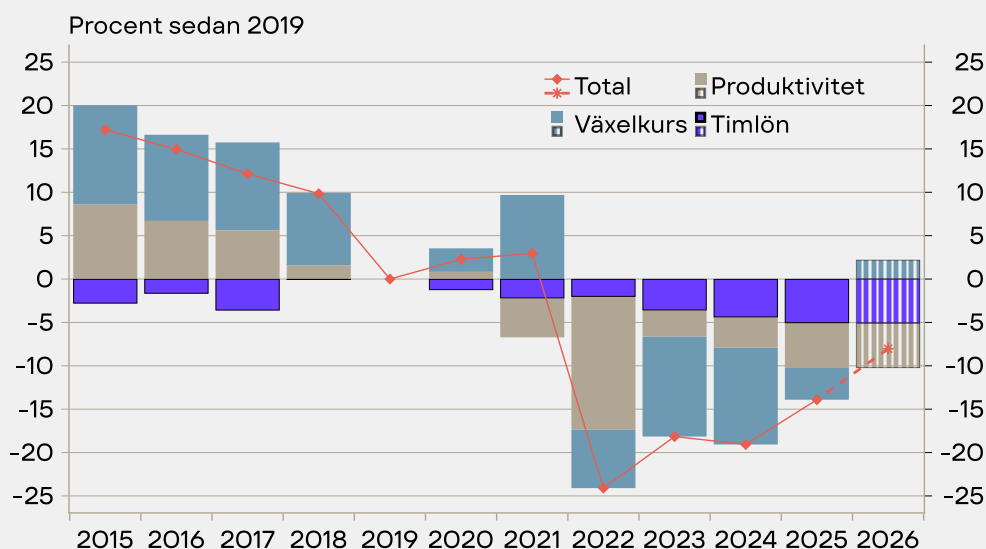

Källa: Eurostat, Macrobond Financial AB och Macrobond

Anm: Streckade linjer och staplar illustrerar ett scenario. Se text för mer detaljer. Av datatillgänglighetsskäl innefattas euroområdet här av alla euroländer exklusive Kroatien.

Som nämnts ovan, har produktiviteten inte ökat något inom den amerikanska tillverkningsindustrin de senaste 10 åren. Trots detta, har timlönerna i USA vuxit nästan lika mycket som i Sverige, vilket har resulterat i att svenska relativa enhetsarbetskostnader har minskat betydligt, även om jämförelsen görs i lokala valutor (se diagram 33). Som också syns i diagrammet, har växelkursförsvagningen mot dollarn minskat relativa enhetsarbetskostnader i Sverige ytterligare i gemensam valuta. År 2025 fortsatte produktivetsutvecklingen för tillverkningsindustrin överträffa den i USA. Kronförstärkningen gjorde dock att relativa enhetsarbetskostnader i gemensam valuta ökade märkbart.

Diagram 33. Relativa enhetsarbetskostnader, tillverkningsindustrin, Sverige jämfört med USA

Källa: Eurostat, U.S. Bureau of Labor Statistics, Macrobond och egna beräkningar.

Anm: Streckade linjer och staplar illustrerar ett scenario. Se text för mer detaljer.

Kronan är idag starkare mot euron respektive dollarn än vad den var i *genomsnitt* år 2025. De uppskattade effekterna syns i diagram 32 och diagram 33. Kort sammanfattat syns att kronförstärkningen fortsätter få påtagliga effekter på relativa enhetsarbetskostnader. Samtidigt är det tydligt att svensk tillverkningsindustri ändå, från detta perspektiv, har ökat sin konkurrenskraft mot amerikanska företag jämfört med för tio år sedan och också jämfört med strax innan pandemin. Jämfört med europeiska tillverkande företag är svenska företag idag också mer konkurrenskraftiga än tidigare, men skillnaderna jämfört med innan pandemin är nu små. Från diagram 32 går det att se att enhetsarbetskostnader i gemensam valuta i Sverige skulle vara ungefär på samma nivå som precis innan pandemin om kronan stärks med ungefär 2-3 procent mot euron.

FÖRDJUPNING

5. Möjligheter och risker kopplade till AI

5 Fördjupning: Möjligheter och risker kopplade till AI

Vad händer med jobben, konkurrenskraften och välfärden när AI³⁶ förändrar hur vi producerar varor och tjänster? Det är inte längre en abstrakt framtidsfråga – det är en av de mest konkreta strategiska utmaningar svenska företag och beslutsfattare står inför idag. Den här texten lyfter några viktiga aspekter kring denna utmaning och diskuterar varför den svenska modellen kan vara en stark tillgång i denna omställning.

Potentialen är stor – och bredare än man kanske tror

Det kan vara värt att börja i ett längre tidsperspektiv. För 300 år sedan arbetade mer än 80 procent av den svenska befolkningen inom jordbruket. Idag är det under 2 procent – och ändå har vi fler jobb än någonsin. Om någon på den tiden hade kunnat förutse hur radikalt jordbruket och industrin skulle effektiviseras hade dennes slutsats troligen blivit att de flesta människor inte skulle ha något att göra. Men det stämde inte. Frigjord arbetstid och köpkraft skapade i stället efterfrågan på varor och tjänster som knappt existerade – och sedan på saker som inte ens var möjliga att föreställa sig. Det är ett av de mest robusta mönstren i ekonomisk historia: välstånd skapar sin egen efterfrågan, och den efterfrågan tar former som är svåra att förutse i förväg. Det finns goda skäl att tro att samma mekanism verkar även denna gång.

Arbetskraftens tid är en ändlig resurs. AI kan möjliggöra att befintliga arbetsmoment – såsom texthantering, dataanalys, kundkommunikation, kodning, juridisk dokumentgranskning – utförs snabbare och med färre fel. När ett arbetsmoment som tidigare krävde tio timmar i stället tar en, frigörs kapacitet som kan läggas på annat. Det innebär betydande ökning i vad som överhuvudtaget är möjligt att producera med en given arbetsstyrka. Historiskt är det detta som drivit välståndsutvecklingen: elektrifieringen på 1900-talets början, containerrevolutionen inom sjöfart, internets genombrott. Varje gång har resultatet blivit ett lyft i produktivitet och levnadsstandard som var svårt att förutse i förväg. AI är sannolikt nästa steg – och det finns skäl att tro att effekten på ekonomier är både bredare och snabbare än vid tidigare teknologiska genombrott.

AI:s potential är svår att förutse, delvis då AI kan möjliggöra helt nya varor och tjänster som tidigare var för dyra eller tekniskt omöjliga att producera i stor skala. Personligt anpassad utbildning tillgänglig för alla och medicinsk rådgivning som når även de som idag inte har råd med specialistvård är två exempel. Exakt hur stor denna potential är vet vi ännu inte – men historien visar konsekvent att de mest påtagliga effekterna av ny teknik ofta är de man inte förutsåg.

³⁶ Artificiell intelligens (AI) är ett samlingsbegrepp för datorbaserade system som kan utföra uppgifter som normalt förknippas med mänsklig intelligens, såsom att identifiera mönster i data, göra prognoser, tolka språk och bilder samt ge beslutsstöd. Dagens AI-lösningar bygger i hög grad på maskininlärning, där system tränas på stora datamängder och successivt förbättrar sin precision.

Riskerna är verkliga – men inte alltid de man tänker på

Det talas mycket om att AI ska ”ta jobb”. Bilden är mer nyanserad än så. Huruvida sysselsättningen i en bransch ökar eller minskar beror på samspelet mellan tre faktorer: vilka uppgifter AI faktiskt har förmågan att göra, om AI och mänsklig kompetens fungerar som komplement eller substitut, och – vilket ofta förbises – hur efterfrågan svarar när priserna faller till följd av effektiviseringen.

Den sista faktorn är viktig att förstå. För varor och tjänster där behovet är tydligt avgränsat och snabbt tillfredsställt kan AI-driven effektivisering leda till att färre personer behövs för att producera det vi efterfrågar. Vi behöver inte tre gånger mer mat eller tre gånger fler revisorer bara för att det blir billigare. Men för tjänster där vi sällan blir riktigt nöjda – bättre hälsa, mer kunskap, fler upplevelser – kan lägre priser i stället utlösa ökad efterfrågan som skapar nya jobb snarare än att ta bort dem. Vilket scenario som gäller varierar markant mellan branscher.

Tillverkningsindustrin illustrerar hur komplex den här frågan är i praktiken. AI möjliggör att olika digitala tekniker enklare kan integreras i kärnprocesserna och sänker barriärerna för digitalisering och värdeskapande. AI skapar redan nu effektiviseringsvinster: prediktivt underhåll som förutser maskinhaverier innan de inträffar, datorseende som kontrollerar produktkvalitet i realtid med en precision mänskliga inspektörer inte kan matcha, och processoptimering som kontinuerligt justerar parametrar för att minimera spill och energiåtgång. Men efterfrågedimensionen ser olika ut för olika typer av tillverkning. För standardiserade produkter med mättad efterfrågan innebär AI-driven effektivisering primärt att färre arbetstimmar behövs för ungefär samma volym. För avancerade produkter – medicinteknisk utrustning, specialiserade industrirobotar, precisionsinstrument – är den globala efterfrågan långt ifrån mättad. Lägre produktionskostnader i förhållande till värdet som produkterna kan skapa öppnar nya marknader. Den svenska tillverkningsindustrin är relativt specialiserad mot det senare, vilket är en bättre utgångspunkt inför den här omställningen.

Som vid alla stora teknologisprång kommer det att finnas vinnare och förlorare, och omställningen kommer inte att vara smärtfri för alla. Det historiska mönstret är tröstande på lång sikt. Men de tidigare omvandlingarna, från jordbruk till industri och från industri till tjänster, tog generationer. Barn till bönder blev industriarbetare. Många barn till industriarbetare blev kontorsarbetare. Omställningen var påfrestande för individer men underlättades av att den spreds ut i tid. Den dominerande uppfattningen är att förändringen kommer gå snabbare denna gång. Detta ställer stora krav på de institutioner vi har för omskolning, omställning och väl fungerande skyddsnet.

Det vi inte har råd med: att stå still

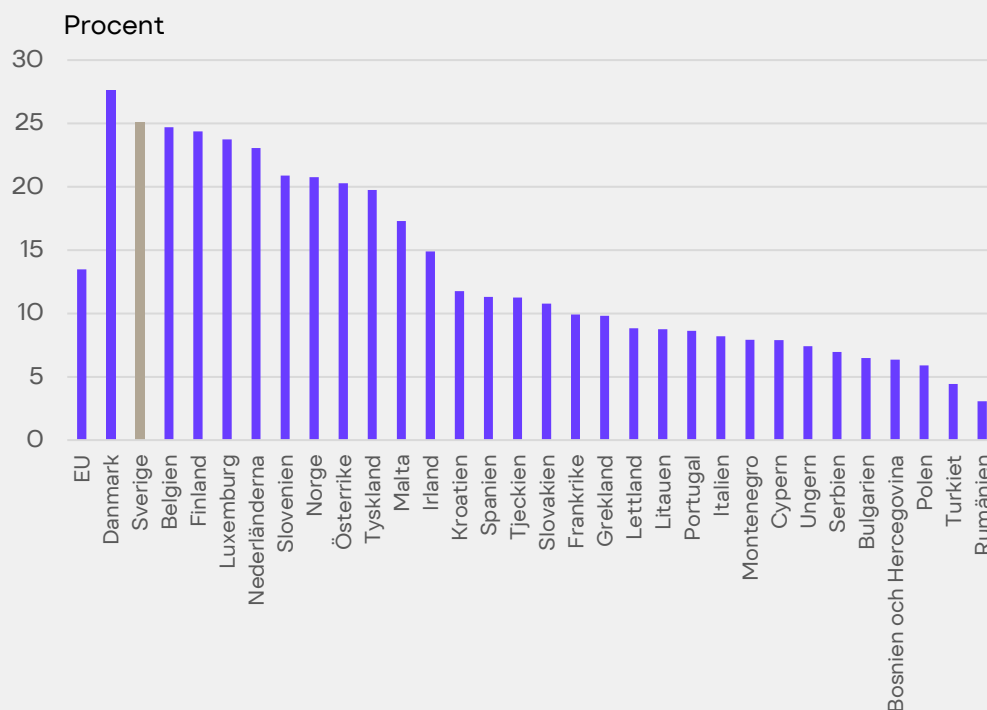
Att sätta upp hinder mot att utveckla och implementera AI i verksamheter – av rädsla för förändring, av osäkerhet om konsekvenserna, eller av att man väntar på att tekniken ska mogna ytterligare skulle kunna bli kostsamt. De potentiella negativa effekterna på arbetsmarknaden av AI försvinner inte för att svenska företag väljer att vänta. När företag i andra länder anammar tekniken kommer

deras produktion att bli mer effektiv och deras priser att sjunka. Svenska företag som inte hänger med möter då ett konkurrenstryck de inte kan svara på.

Den relevanta frågan är inte *om* vi ska implementera AI, utan i vilken takt och på vilket sätt. För branscher som säljer på internationella marknader är förmågan att hålla jämna steg med den globala adoptionstakten ett nödvändigt villkor för att fortsatt kunna vara konkurrenskraftiga. De företag som lyckas effektivisera sin produktion och utveckla sina produkter med AI:s hjälp kan behålla eller ta marknadsandelar och investera i nästa generations produkter. De som inte gör det riskerar att hamna i en spiral åt andra hållet där marknadsandelar gradvis eroderas.

Användningen av AI i svenska företag har ökat mycket. Inom svensk teknikindustri finns ett brett engagemang vilket indikeras av att ca 25 procent av Teknikföretagens mindre medlemsföretag, nästan 60 procent av de medelstora företagen och ca 75 procent av de stora företagen redan använder AI i delar av verksamheten, samtidigt som ännu fler utvecklar pilotprojekt och bygger upp den organisatoriska och tekniska förmågan att skala lösningarna.³⁷ Internationella jämförelser i AI-användning indikerar vidare att svenska företag ligger i framkant (se diagram 34).

Diagram 34. AI-användning bland företag i Europa

Källa: Eurostat, "Usage of AI technologies increasing in EU enterprises"
Anm: Företag med minst 10 anställda.

³⁷ Teknikföretagen (2025), "Uppkopplad eller bortkopplad: Så digital är svensk teknikindustri 2025"

En oväntat stark tillgång: den svenska modellen

I diskussionen om AI och konkurrenskraft nämns sällan den svenska arbetsmarknadsmodellen som en fördel. Det finns starka skäl att tro att just de institutioner vi byggt upp – kollektivavtalen, Industriavtalet, partssamverkan och de aktiva omställningssystemen – ger Sverige bättre förutsättningar än många jämförbara länder att genomföra AI-omställningen på ett sätt som är både snabbt och socialt hållbart.

AI-implementation handlar i praktiken ofta om att förändra arbetsinnehåll, omfördela uppgifter och ibland minska behovet av vissa roller. Den typen av förändringar möter i många länder kraftigt motstånd. Den svenska arbetsmarknadsmodellen kombinerar relativt stor rörlighet på arbetsmarknaden med starka omställningssystem – som till exempel trygghetsfonderna och omställningsstudiestöd. Det är precis den infrastruktur som behövs när AI förskjuter kompetenskrav. Detta sänker kostnaderna och friktionerna för omställning markant, och gör det möjligt att röra sig snabbare. Förmågan att flytta arbetstagare från branscher och roller med vikande efterfrågan till de med växande – utan att det leder till betydande sociala påfrestningar – är en konkurrensfördel som är svår att kopiera.

Välstånd och skyddsnet hänger ihop

Om Sverige är framgångsrikt när det gäller att utveckla och implementera AI i sina verksamheter kommer det att flytta gränsen för hur mycket som kan produceras med samma mängd arbete. Det ökar det sammanlagda välståndet i ekonomin.

Mer produktion per timme innebär mer resurser att fördela: för konsumtion, för investeringar i nästa generation av teknik och kompetens, och för de sociala skyddsnet som behövs för att hantera omställningens kostnader. En ekonomi som lyckas med AI-omställningen har alltså bättre förutsättningar att också finansiera trygghetssystemen för personer som drabbas av den.

AI-implementering är inte bara en fråga om företagets konkurrenskraft, utan också en fråga om Sveriges kapacitet att klara en hållbar omställning. En bred, framgångsrik adoption skapar det som gör det möjligt att möta omställningens sociala kostnader. En långsam, halvhjärtad adoption riskerar att ge oss det sämsta av två världar: vi tappar konkurrenskraft och vi har inte resurser att finansiera de stödsystem vi behöver.

Bilagor

Bilaga 1: Dekomponering av relativa enhetsarbetskostnader

I detta avsnitt görs en dekomponering av relativa enhetsarbetskostnader i gemensam valuta, som analyser i [avsnitt 4.3](#). Enhetsarbetskostnaderna under period t i land i kommer att benämnas EAK_{it} och är en funktion av tre komponenter: timlönen (W_{it}), arbetsproduktiviteten (Z_{it}) och den nominella växelkursen E_{it} . Den nominella växelkursen definieras som antal svenska kronor per enhet utländsk valuta i land i . Relativa enhetsarbetskostnader definieras som kvoten mellan enhetsarbetskostnaderna i Sverige och utlandet. En ökning i relativa enhetsarbetskostnader ska alltså tolkas som att de ökat i Sverige i förhållande till utlandet.

Relativa enhetsarbetskostnader i Sverige i förhållande till utlandet benämns eak_{it} och kan alltså skrivas som

$$eak_{it} = \frac{EAK_{SEt}}{E_{it}EAK_{it}}$$

Vidare vet vi att enhetsarbetskostnader kan skrivas som kvoten mellan timlönen och arbetsproduktiviteten:

$$eak_{it} = \frac{\frac{W_{SEt}}{Z_{SEt}}}{E_{it} \frac{W_{it}}{Z_{it}}}$$

Detta kan skrivas om till

$$eak_{it} = \frac{W_{SEt}}{W_{it}} \left(\frac{Z_{SEt}}{Z_{it}} \right)^{-1} E_{it}^{-1}$$

Genom att logaritmera båda sidor och ta differensen mellan två perioder $t + s$ och t får vi

$$\Delta \ln eak_{t+s} = \Delta \ln \left(\frac{W_{SEt+s}}{W_{it+s}} \right) - \Delta \ln \left(\frac{Z_{SEt+s}}{Z_{it+s}} \right) - \Delta \ln E_{it+s}$$

Detta uttryck används för att förstå vad som drivit förändringarna i relativa enhetsarbetskostnader i gemensam valuta över tid.

Tabellbilaga

Tabell 1. Löneökningstakt, tillverkningsindustrin, årlig procentuell förändring i genomsnitt, nationell valuta

Region/ Period	05-07	08-19	20-22	2023	2024	2025
Sverige	3,3	2,9	2,2	4,8	2,8	2,6
EU	3,3	2,6	2,6	5,8	5,2	3,7
Euro- området	2,9	2,2	1,9	5,0	4,6	3,0
USA	4,1	2,1	2,8	2,6	2,3	5,1
Tyskland	2,6	2,3	1,4	4,6	4,7	1,9
Finland	5,3	1,9	2,4	3,3	2,1	3,6
Danmark	2,4	2,3	2,7	2,7	3,6	2,6
Norge	4,6	5,2	2,2	5,3	6,5	6,3

Källor: Eurostat LCI och U.S Bureau of Labor Statistics (BLS).

Anm.: År 2017 skedde en omklassificering av Ericsson AB från industrin till tjänstesektorn. Detta påverkar statistiken för Sverige det året. Siffrorna för 2020 och 2021 är påverkade av hur krisåtgärder i respektive land till följd av pandemin påverkat arbetskraftskostnaderna³⁸, samt även lönestatistiken. Detta försvårar internationella jämförelser under denna period.

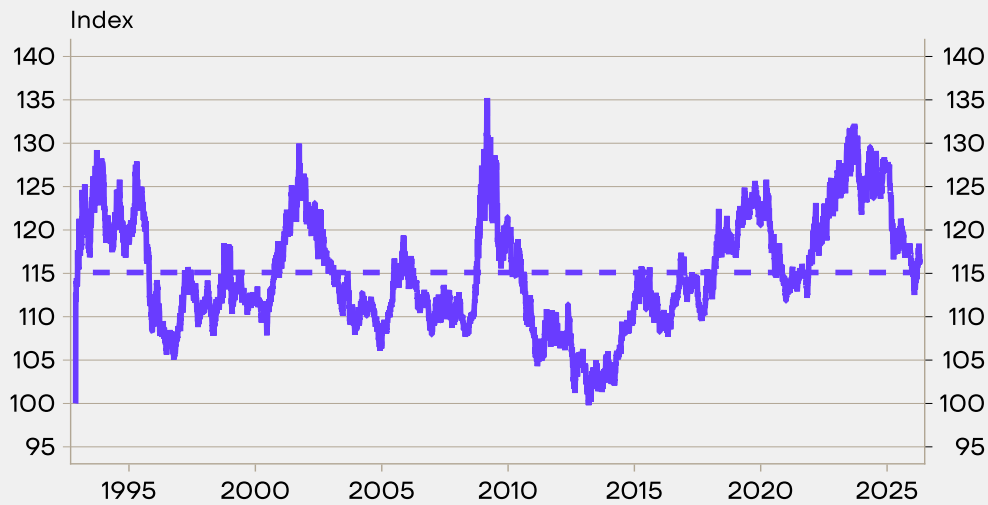
Tabell 2. SNI-koder Teknikindustrin

SNI-kod	
25	Tillverkning av metallvaror utom maskiner och apparater
26	Tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik
27	Tillverkning av elapparatur
28	Tillverkning av övriga maskiner
29	Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar
30	Tillverkning av andra transportmedel
33	Reparation, underhåll och installation av maskiner och utrustning

³⁸ Det handlar om olika former av korttidsarbete och nedsättning av företagens sjuklönekostnader.

Diagrambilaga

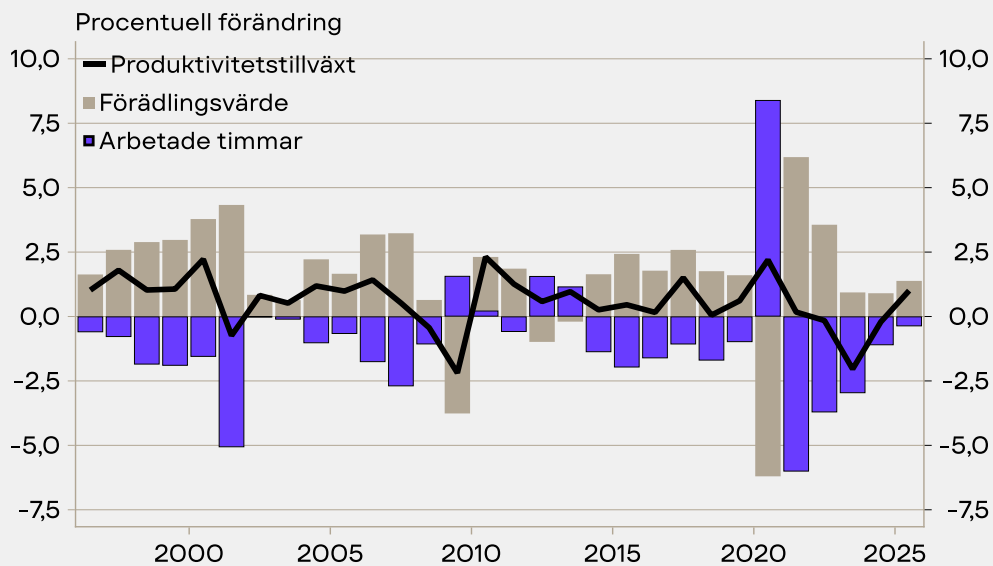
Diagram 1. KIX-index

Källa: Central Bank of Sweden (Riksbanken) och Macrobond

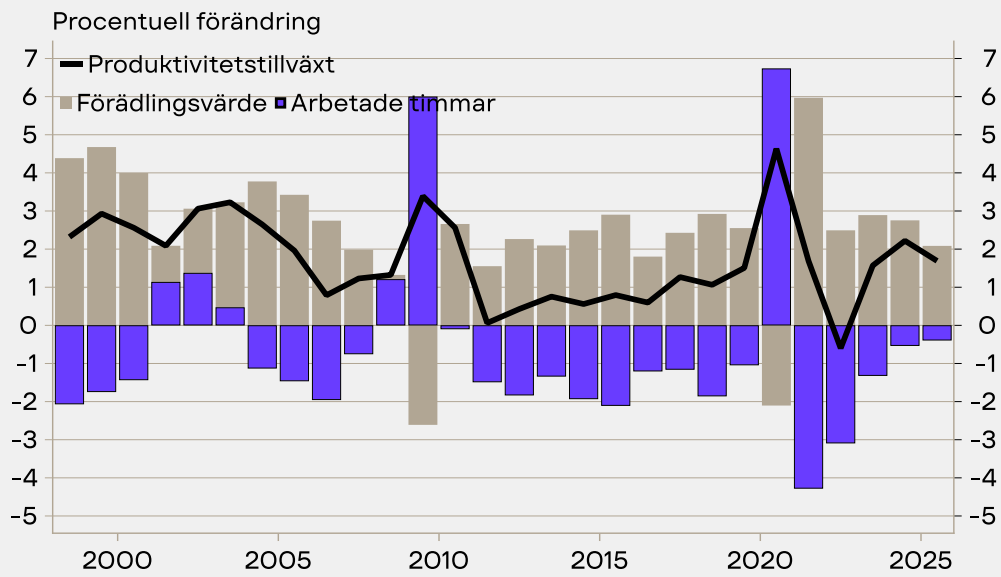
Anm: KIX-indexet är ett handelsviktat växelkursindex som beskriver den svenska kronans värde mot valutor i 32 länder som är viktiga handelspartners till Sverige. Den sammanlagda vikten för euron och den amerikanska dollarn i indexet är cirka 55 procent. Ett högre värde på KIX-indexet implicerar en svagare svensk krona.

Diagram 2. Bidrag till produktivetsutveckling Euroområdet

Källa: Eurostat och Macrobond

Diagram 3. Bidrag till produktivetsutveckling USA

Källa: U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS), U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA) och Macrobond

Författare och kontakt

Erik Spector
Chefekonom Teknikföretagen
08 -782 08 48
erik.spector@teknikforetagen.se

Mattias Almgren
Ekonom Teknikföretagen
08-782 08 44
mattias.almgren@teknikforetagen.se

Susanna Aggeborn
Ekonom Teknikföretagen
08 782 08 45
susanna.aggeborn@teknikforetagen.se

Arvid Lodén
Ekonom Teknikföretagen
08 -782 08 22
arvid.loden@teknikforetagen.se

Teknikföretagens uppdrag att stärka medlemsföretagens internationella konkurrenskraft kräver en förmåga att bedöma just detta. Våra ekonomer har en nära dialog med industrin och utgör en förutsättning för att organisationen kan komma med genomarbetade förslag inom alla våra sakområden. Förmågan att göra kvalificerade ekonomiska bedömningar är fundamental för Teknikföretagens roll som samhällsbärande part på den svenska arbetsmarknaden.

www.teknikforetagen.se

Publicerad: Maj 2026